

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf.: 211.

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/25/2016.

Iktatószám: Vj/25-41/2016.

Nyilvános változat!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a dr. B. V. osztályvezető által képviselt **Magyar Telekom Nyrt.** (1013 Budapest, Krisztina krt. 55.) eljárás alá vont vállalkozás ellen jogellenes összehasonlító reklám tilalmának feltételezett megsértése miatt indított versenyfelügyeleti eljárásban – nyilvános tárgyalást követően - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t á t .

- I. Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a Magyar Telekom Nyrt. a 2015. július 1. és augusztus 31. között „A Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben. Bízd rá magad!” elnevezésű kampánya keretében közzétett kereskedelmi kommunikációi során nem ellenőrizhetően és ezért nem tárgyilagosan hasonlította össze saját és versenytársai 4G hálózatát.
- II. Az eljáró versenytanács a fentiekben leírt jogsértés miatt kötelezi az eljárás alá vontat 35.000.000,- (azaz harmincötmillió) forint bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézbesítésétől számított harminc napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlájára. Befizetéskor a közlemény rovatban feltüntetendő: az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (bírság).

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótléket köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

INDOKOLÁS

I.

Az eljárás tárgya

- 1) A 2016. április 5-én kelt, VJ/25/2016. számú, vizsgálatot elrendelő, a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzés indokolása szerint a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) észlelte, hogy a Magyar Telekom Nyrt. a 2015. július 1. és augusztus 31. között „A Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben. Bízd rá magad!” szlogennel ellátott kampánya során közzétett kereskedelmi kommunikációi vonatkozásában valószínűsíthetően nem ellenőrizhető tulajdonságra vonatkoztatta az állítását, illetve valószínűsíthetően nem tárgyilagosan hasonlította össze saját és versenytársai 4G hálózatát. E magatartásával az eljárás alá vont vállalkozás valószínűsíthetően megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 10. § b) pontját. A versenyfelügyeleti eljárás kiterjed az eljárás alá vont 2015. július 1. és augusztus 31. között megvalósított „A Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben. Bízd rá magad!” szlogennel ellátott kampánya során, illetve közzétett kereskedelmi kommunikációira.
- 2) A versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően a GVH észlelte, hogy az eljárást megindító végzésben megjelölt magatartás valószínűsíthetően megsértette a Tptv.) 10. § b) pontját abban a tekintetében is, hogy az eljárásban vizsgált összehasonlító reklámot az eljárás alá vont valószínűsíthetően nem lényeges, meghatározó, jellemző és ellenőrizhető tulajdonságára alapozta. Ezért a GVH a 2016. augusztus 29-én kelt, VJ/25-6/2016. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette annak vizsgálatára, hogy a Magyar Telekom Nyrt. a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzésben megjelölt „A Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben. Bízd rá magad!” szlogennel ellátott reklámkampánya során közzétett összehasonlításokat a 4G hálózat lényeges, meghatározó, jellemző és ellenőrizhető tulajdonságra vonatkoztatta-e, és ezzel megsértette-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 10. § b) pontját.
- 3) A vizsgálók 2016. szeptember 9-én, Vj/25-23-24/2016. sz. alatt iktatták, majd az ügy irataival együtt megküldték a versenytanácsnak a vizsgálati jelentést, ezáltal az eljárás versenytanácsi szakba került. Az eljáró versenytanács 2016. október 9-i dátummal megküldte az eljárás alá vontnak a Vj/25-25/2016. sz. alatt iktatott előzetes álláspontját, majd ezt követően 2016. december 7-én nyilvános tárgyalásra került sor.
- 4) Az eljáró versenytanács 2017. január 24-i dátummal, Vj/25-33/2016. sz. alatt új előzetes álláspontot küldött ki az eljárás alá vontnak, egyben új tárgyalási napot tűzött ki 2017. február 16-ára.

II.

Az eljárás alá vont

- 5) A Magyar Telekom Nyrt. elsődleges tevékenységeként vezetékes és mobil távközlési szolgáltatásokat nyújt lakossági és üzleti ügyfelei számára. A mobil szolgáltatások keretén belül hangalapú, nem hangalapú (SMS, MMS, internet, adatszolgáltatásokat, tartalomszolgáltatásokat) szolgáltatásokat, a vezetékes szolgáltatásokon belül hang, adat

és internet szolgáltatásokat, valamint TV szolgáltatásokat nyújt. Ezen kívül a vállalkozás vezetékes és mobil szolgáltatások igénybevételéhez szükséges eszközöket is (telefon, táblagépek, notebook, TV készülékek, stb.) értékesít.

- 6) A Telekom 2015. évi értékesítés nettó árbevétele: 502.275.000.000 Ft¹. A határozat meghozatalakor a 2016. évi nettó árbevételi adatok még nem álltak rendelkezésre.

III.

Az érintett termék/szolgáltatás

- 7) Jelen versenyfelügyeleti eljárásban közvetlenül érintett termék a 4G hálózat (mobil távközlési technológia).

Mobil távközlési technikák

- 8) A jelenleg Magyarországon használt legfontosabb mobil távközlési technológiákat következőképpen lehet csoportosítani: ²
- 2G (második generációs) technológiák: különösen a GSM (hang, SMS, MMS) és EDGE, GPRS (adatátviteli) technológiák;
 - 3G (harmadik generációs technológiák): UMTS, HSPA és kapcsolódó technológiák, amelyek mind hang- és kép- (SMS, MMS), mind adatátvitelre alkalmasak;
 - 4G (negyedik generációs) technológiák: LTE (csak adatátvitel).
- 9) A mobil szolgáltatások céljára használt technológiák fejlődése jelenleg a negyedik generációnak (4G-nek) nevezett szinten tart. Pillanatnyilag ez az előfizetők számára elérhető, legjobb mobil adatátviteli rendszer, amely a többi adatátviteli technológiához képest lényegesen nagyobb le- és feltöltési sebesség elérésére képes. ³

Széles sávú internet

- 10) A 3G és a 4G technológiákat a széles sávú internet technológiák körébe sorolják. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) által üzemeltetett www.szelessav.net weboldalon megtalálható információk alapján a széles sávú internet az olyan információátviteli kapcsolatok gyűjtőneve, amelyek alkalmasak arra, hogy hálózatba kapcsolt számítógépek között továbbítsanak nagyobb adatállományokat, adatsomagok formájában. Így lehetővé teszik például a hang- és képanyagok valós idejű átvitelét. A széles sávú kapcsolatnál a minimum sebességet régebben 64 kbit/s, jelenleg már 1-2 Mbit/s jelenti, habár nincs semmilyen hivatalos szabály, amely kimondja, hogy mit lehet széles sávúnak nevezni. Az Európai Digitális Menetrend célja, hogy 2020-ig az uniós tagállamokban a szolgáltatóknak – széles sávú internet esetén – minimum 30 Mbit/s adatátviteli sebességet kell biztosítaniuk. ⁴

¹ Vj/104-13/2015.

² VJ/25-14/2016., VJ/18-17/2015.

³ VJ/25-5/2016., B/663-11/2015.

⁴ <http://szelessav.net/hu/tudta-e/a-szeles-savrol-es-a-savszelessegrol/mi-a-szeles-savu-internet/#szocikk45>

- 11) A 2001-ben megjelenő harmadik generációs (3G) hálózat az UMTS volt. Az UMTS (Universal Mobile Telecommunications System, azaz univerzális mobil távközlési rendszer) elérhető maximális adatátviteli sebessége már megközelítheti az elméleti 2Mbit/s-ot is. Ezekben a rendszerekben a felhasználók közötti erőforrások kiosztása sokkal rugalmasabban kezelhető, és a technológia fejlesztésével jelentős adatátviteli sebességnövekedésre lehet szert tenni. Emiatt később megjelentek az UMTS-rendszerek fejlesztései: a HSUPA és a HSDPA, összefoglaló nevén HSPA, amelyek a feltöltési irány, valamint a letöltési irány adatátviteli sebességét jelentősen megnövelték. Kezdetben az elméleti 3,6 Mbit/s-ot 7,2 Mbit/s-ra, majd 14,4-re ezt követően 28,8-re (HSPA+), végül a fejlesztések csúcspontját jelentő 42 Mbit/s-ra emelték. Az utóbbi rendszereket összefoglalóan már 3,5G-s rendszereknek nevezik, de elterjedt a 42 Mbit/s adatátvitelű hálózatra a 3,75G elnevezés is.⁵
- 12) A 4G esetében multimédiás szolgáltatásokkal (például nagy felbontású mobil televíziózás, 3D-s televíziózás) bővül ki a mobil széles sávú rendszer. A 4G-s rendszerek Mobile WiMAX és LTE (Long Term Evolution) szabvány szerint működnek. A 4G-s vezeték nélküli rendszerekkel nagy sebességű utazásnál (vonaton, autóban) 100 M/s, séta közben vagy álló helyzetben pedig akár 1 Gbit/s sebesség is elérhető.⁶
- 13) A Telekom beadványában előadta, hogy a 3G és a 4G technológia egymástól jól elkülöníthető, a sáv szélességet illetően a fizikai réteg szintjén nagyságrendnyi különbséget is tartalmazó technológiák – ennek megfelelően a 4G hálózat jelentősen magasabb szintű fogyasztói élmény biztosítására képes. A 3G szolgáltatásnak (fizikai réteg szinten) 42Mbps az elméleti maximális letöltési sebessége. Ez a mennyiség mérhető össze a 4G hálózatok kapcsán kommunikált 150Mbps vagy 300Mbps elméleti sebességekkel. Azaz a 3G maximális elméleti sebessége messze elmarad a 4G hálózatok maximális elméleti sebességétől.⁷

A 4G hálózat jellemzői

- 14) A 4G a negyedik generációs mobil távközlési szabványok összefoglaló neve, amelyből a legfontosabb Magyarországon az LTE. Az LTE egy negyedik generációs mobil távközlési szabvány. A továbbiakban – ha másként nem jelezzük - a 4G és az LTE fogalmakat a továbbiakban azonos tartalommal használjuk.
- 15) A 4G megjelölés a szolgáltatók kommunikációs gyakorlatában alapvetően marketing elnevezés, és gyakran társítják az LTE technológiával 4G/LTE összetételben. Ez azonban műszaki szempontból nem pontos, mert azt, hogy mi nevezhető 4G technológiának a Nemzetközi Távközlési Egyesület (ITU) határozta meg még 2008-ban, és az LTE nem teljesít minden követelményt ehhez. A valódi 4G-nek való megfelelést a szakmai körben LTE - Advanced néven ismert szabványnak megfelelő rendszerek valósítják majd meg. A 4G tehát egy elnevezés, az LTE pedig önmagában nem szolgáltatás, hanem

⁵http://szelessav.net/hu/tudta-e_/a_szeles_savrol_es_a_savszelessegrol/melyik_technologiaval_milyen_savszelesseg_erheto_el_#szocikk50

⁶http://szelessav.net/hu/tudta-e_/a_szeles_savrol_es_a_savszelessegrol/melyik_technologiaval_milyen_savszelesseg_erheto_el_#szocikk50

⁷ VJ/25-14/2016., VJ/104-57/2015.

rádiófrekvenciát használó adatátviteli technológia, aminek segítségével szolgáltatás nyújtható.⁸

- 16) A 4G hálózat IP alapú, csomagkapcsolt adatátviteli rendszer, amely változtatható sávszélességgel bír, vagyis a hálózaton több sávszélesség is szabványosított a hatékonyabb frekvenciahasználat érdekében (1.4MHz-től 20MHz sávszélességig). A Telekom 4G hálózatában jelenleg 10MHz, illetve 20MHz sávszélességet használ.⁹ A 4G hálózatban elérhető elvi maximum letöltési adatsebességek: 10MHz esetén 75Mbps, 20MHz esetén 150Mbps.
- 17) A Telekom 4G hálózata az adatszolgáltatás időpontjában (2015. július 1.) és jelenleg is az alábbi frekvenciasávokban üzemel: 800MHz, 1800MHz, 2600MHz. A lefedett területeken eltér, hogy mely sávokon érhető el szolgáltatás. Általában a sűrűbben lakott, nagyobb lélekszámú településeket az 1800-as és 2600-as sávval szolgálják ki. A kisebb települések és a települések közti területek, közutak lefedése a 800-as 4G sávon valósul meg.¹⁰
- 18) Az LTE 4. generációs mobilhálózat tulajdonságai a Telekom honlapján található információk alapján az alábbiak¹¹:
 - letöltési sebesség: akár 150 Mbit/s; feltöltési sebesség: akár 50 Mbit/s (a le- és feltöltési sebesség a díjcsomagtól és a lefedettségtől is függ),
 - a lefedettségi területen az esetek 80%-ában véletlenszerűen mérve tapasztalható letöltési sebesség: 2000 kbit/s; feltöltési sebesség: 500 kbit/s,
 - kisebb késleltetési idő,
 - nagyobb kapacitás, amely segítségével a 2G és 3G hálózattal összehasonlítva több felhasználó szolgálható ki egyszerre, nagyobb le- és feltöltési sebességgel,
 - rugalmas sávszélesség-használat: a rendszer a felhasználók számának függvényében osztja ki az elemi erőforrás blokkokat,
 - IP alapú technológia.
- 19) A 4G alapú adatszolgáltatás igénybe vételéhez az alábbiakra van szükség:¹²
 - Telekom által használt sávokat támogató 4G-képes eszköz (készülék),
 - SIM kártya,
 - 4G hálózati lefedettség,
 - 4G képes díjcsomag.
- 20) A szolgáltatás megfelelőségét mérő mérőszámok (a szakmai szóhasználat szerint Key Performance Indicators, KPI) nem feltétlenül frekvencia-, hanem inkább technológia specifikusak. Számos KPI meghatározása lehetséges, és azok – technológia tartalmuktól függően – mérhetőek cellánként vagy az egész hálózat tekintetében is. A Telekom

⁸ VJ/25-5/2016., B/663-11/2015.

⁹ Vj/26-8/2016., B/663-8/2015.

¹⁰ VJ/25-14/2016., VJ/104-22/2015.

¹¹ VJ/25-14/2016., VJ/104-22/2015.

¹² VJ/25-14/2016., VJ/104-12/20115., VJ/104-22/2015.

működésében a 4G technológia esetében az alábbi mérőszámok tekinthetők a legnagyobb jelentőségűnek:¹³

[üzleti titok]

A 4G hálózat használatát befolyásoló tényezők

- 21) Az eljárás alá vont szerint a 4G hálózat fogyasztók általi használatát az alábbi tényezők befolyásolják¹⁴:

Műszaki körülmények:

- Lefedettség: ami függ a domborzattól és lefedettségtől, ami további bázisállomások építésével kompenzálható.
- Kapacitás: a sáv szélesség állandó, amelyen az ügyfelek osztoznak, de a jelenlegi 1 millió körüli felhasználó bázissal a kapacitáskorlátokat nehezen érik el, rendkívüli eseményekre, rendezvényekre külön kapacitásbővítéssel készülnek.

Műszaki körülményeken kívüli tényezők:

- hirtelen sok ügyfél összegyűlik egy helyen, amelyre előzetesen nem készülnek,
- extrém időjárási körülmények, vis maior kategória.

- 22) Az NMHH előadta, hogy ahhoz, hogy a szolgáltatást az előfizetők igénybe tudják venni, alapvetően területi lefedettség szükséges. A lefedettség mértékére leginkább jellemző érték a vételi jelszintek területi eloszlása, azon paraméterek egyike, amit mérnek. Az LTE technológiával jellemzően Internet protokoll (TCP-IP) alapú, csomagkapcsolt adatátviteli szolgáltatások valósíthatók meg, hasonlóan a vezetékes hálózaton nyújtott szolgáltatásokhoz. Ilyen, hasonló szolgáltatás lehet a böngészés lehetősége az interneten, e-mail küldés és fogadás lehetősége, fájlok fel- és letöltésének (FTP) lehetősége, beszédhang átvitele vagy telefonálás lehetősége (Voice over IP), televíziós képátvitel lehetősége (IPTV), felhő elérése, stb.¹⁵
- 23) A szolgáltatás igénybevételeének egyik alapvető, és NMHH által mért paramétere a rádiós jel szintje a vételi ponton. Ha ez a paraméter eléri a Hatósági szerződésben rögzített értéket, lefedettnek minősül az adott földrajzi hely. A lefedettség azonban csak szükséges, de nem elégséges feltétele a szolgáltatás igénybevehetőségének. Ezért további, adatátviteli képességre leginkább jellemző paramétereket mér az NMHH, amik a le- és feltöltési sebesség és a késleltetés hely- és időfüggő értékei.
- 24) A lefedettséget nagyon sok tényező befolyásolja. Alapvetően függ a bázisállomások által a terület besugárzására használt frekvenciáktól, azok fizikai, hullámterjedési adottságaitól. Függ továbbá a bázisállomások területi elhelyezkedésétől, mennyiségétől, valamint az antennák szerelési, beállítási és sugárzási paramétereitől, a bázisállomás berendezéseinek az összeköttetés megvalósítását befolyásoló jellemzőitől. A szolgáltatók hálózatainak lefedettsége között az előzőek különbözősége miatt van különbség.

¹³ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

¹⁴ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

¹⁵ VJ/25-5/2016., B/663-11/2015.

- 25) Az NMHH előadta továbbá, hogy az LTE hálózaton nyújtott szolgáltatások között is lehetnek különbségek. A felhasználók a legtöbb esetben nincsenek tudatában annak, hogy készülékük éppen melyik technológiájú hálózatot használja. A legtöbb esetben a hálózat pillanatnyi terheltsége függvényében határozza meg, hogy melyik felhasználói igényt, melyik bázisállomás, melyik technológiájával szolgálja ki.
- 26) A szolgáltatás igénybevehetőségét alapvetően az előfizető által használt készülék típusa határozza meg, hiszen nem biztos, hogy az alkalmas a szolgáltató által alkalmazott legújabb technológia használatára. A három hazai szolgáltató által nyújtott szolgáltatás között különbség állhat fenn, mivel nem mindegy, hogy a szolgáltató által a szolgáltatás nyújtására alkalmazott rádiós erőforrás, illetve a szolgáltató által tervezett hálózati kapacitás mekkora az aktuális kapacitás-igényhez képest. Ezeken, illetve az előfizetői eszköz típusán felül fontos befolyásoló paraméter az előfizetői csomag típusa is, ma már akár az előfizető is megválaszthatja a csomagjához tartozó adatátviteli kapacitást.¹⁶
- 27) A Telekom 4G hálózatán forgalmazott adatmennyiség és ügyfélszám alakulása
[üzleti titok]:¹⁷
- 28) A Telekom benyújtotta az aktívan 4G-t használó ügyfeleinek számát. [üzleti titok]¹⁸
[üzleti titok]
- 29) [üzleti titok]¹⁹. [üzleti titok]²⁰

Az érintett piac

- 30) A versenyfelügyeleti eljárással érintett szolgáltatás (4G hálózat) tekintetében, a vizsgált időszakban a piac háromszereplős, az eljárás alá vont vállalkozáson kívül a Telenor és a Vodafone nyújt 4G szolgáltatást.
- 31) A Központi Statisztikai Hivatal Statisztikai Tükör (2016. március 11.) című jelentése²¹ szerint 2015 egészében a mobiltelefon-előfizetők száma annak ellenére folyamatosan emelkedett, hogy a mobilpiac egyre inkább telített. A szolgáltatók közötti éles versenyt bizonyítja, hogy a szolgáltatók már nem csak az új ügyfelek, hanem a versenytársak előfizetőinek megszerzésére is törekednek. 2015. IV. negyedév végén a mobiltelefon-előfizetések száma 11,9 millió volt, ez egy év alatt 69 ezerrel (0,6%-kal) bővült. A teljes állományon belül a havidíjas előfizetések száma tovább emelkedett, a negyedév végén meghaladta a 6,8 milliót, ami 4,9%-kal több, mint 2014 azonos időszakában. Ezzel szemben a feltöltőkártyás előfizetések száma 250 ezerrel, aránya pedig 2,4 százalékponttal csökkent. A havidíjas előfizetések számának folyamatos emelkedése a feltöltőkártyás

¹⁶ VJ/25-5/2016., B/663-11/2015.

¹⁷ VJ/25-14/2016., VJ/104-26/2015.

¹⁸ VJ/25-14/2016., VJ/104-19/2015. 4. számú melléklet

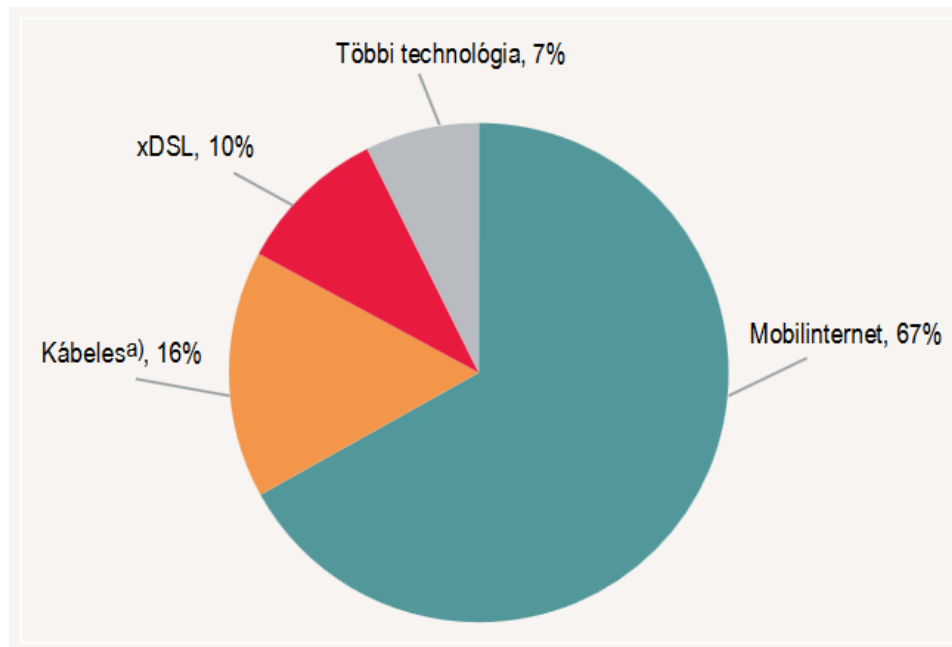
¹⁹ VJ/25-14/2016., VJ/104-26/2015. 2. számú melléklet alapján a vizsgáló saját számítása.

²⁰ VJ/25-14/2016., VJ/104-26/2015. 2. számú melléklet alapján a vizsgáló saját számítása.

²¹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/tav/tav1512.pdf>

előfizetésekkel szemben annak eredménye, hogy az új ügyfelek mellett a régi, feltöltőkártyás ügyfelek egy része is átvált szerződéses csomagra. A havidíjas szolgáltatások percdíjai sok esetben alacsonyabbak és adatforgalmat is biztosítanak a felhasználók számára. A kombinált szolgáltatáscsomagok és a havidíjas előfizetések elterjedésével a mobil-adatelőfizetések száma is folyamatosan emelkedik. Az adatforgalom 40%-kal növekedett 2014 IV. negyedévéhez képest, így meghaladta a 15,8 ezer terabyte-ot. Az összes adatforgalom 47%-a 3G/UTMS rendszeren történő internetezésből származott. A mobilhálózatokon 2015-ben 55,9 ezer terabyte volt az adatforgalom, ami 48%-kal múlta felül az egy évvel korábbit. Az adatforgalom folyamatos növekedése a hálózati infrastruktúra fejlődésének és az internetképes hordozható technológiai eszközök elterjedésének az eredménye.²²

- 32) Az internetpiac dinamikus bővülése tovább folytatódott, az előfizetések száma 2015. IV. negyedév végén meghaladta a 8,1 milliót, ami 11%-kal volt több a 2014 azonos időszakánál. A piac koncentrálttsága magas: az előfizetések több mint 96%-át 10 szolgáltató biztosította.²³
- 33) 2015. IV. negyedév végén az internet-előfizetések megoszlása a technológia típusa szerint az alábbiak szerint alakult:²⁴

²² <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/tav/tav1512.pdf>

²³ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/tav/tav1512.pdf>

²⁴ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/tav/tav1512.pdf>

IV.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

- 34) A versenyfelügyeleti eljárásban az kerül vizsgálatra, hogy a 2015. július 1-től augusztus 31-ig közzétett „A Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben. Bízd rá magad!” szlogenű kampány keretében közzétett reklámok megfelelnek-e a Tptv. által az összehasonlító reklámokkal szemben támasztott követelményeknek.
- 35) A kampány keretében ismertetett reklámeszközökön az alábbi kép jelent meg:

Kommunikációs eszköz ²⁵	Megjelenés ideje	Megjelenés helye / száma	Költség
telekom.hu	2015. július 1 – augusztus 31.	[üzleti titok]	-
Óriásplakát, épületháló	2015. július 1 – augusztus 31. ²⁶	[üzleti titok] ²⁷	[üzleti titok] ²⁸

²⁵ VJ/25-5/2016., P/1252-5/2015., 1. – 2. számú melléklet.

²⁶ VJ/25-15/2016.

²⁷ VJ/25-15/2016.

²⁸ VJ/25-15/2016.

V.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatos bizonyítékok

- 36) A Telekom a vizsgált állítás igazolása céljából egyrészről hivatkozik egy 2014. januári NMHH gyorsjelentésre, másrészről a VJ/104/2015. és VJ/18/2015. számú versenyfelügyeleti eljárásokban benyújtottakra.

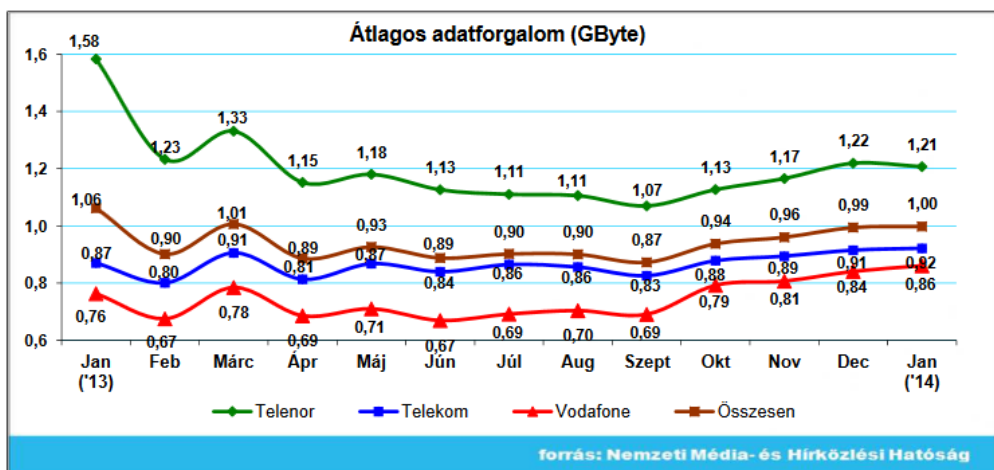
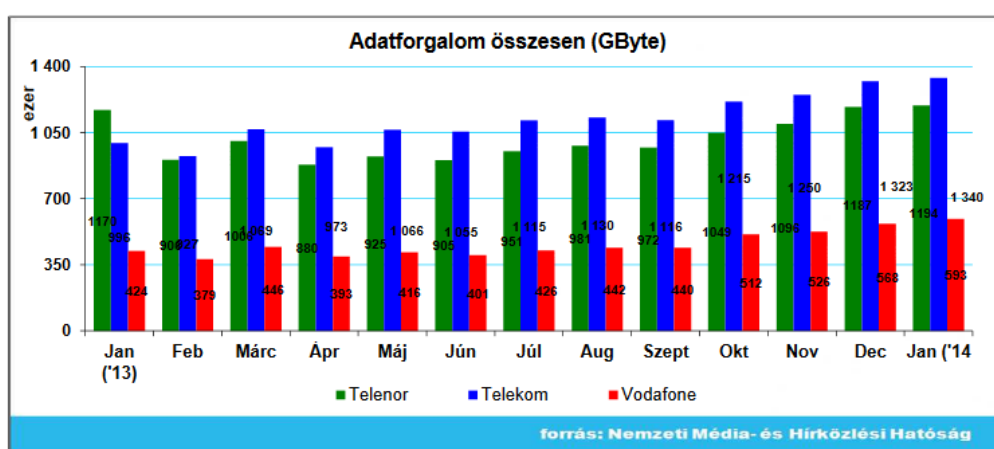
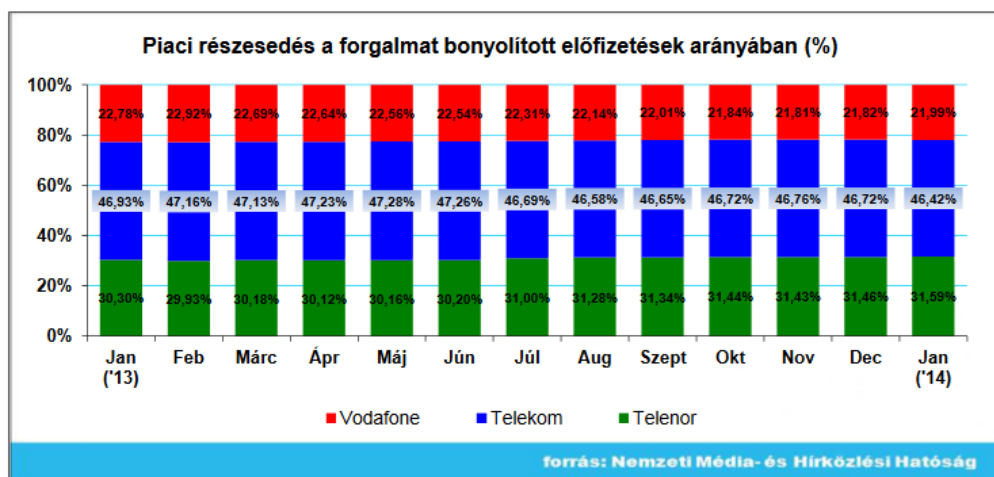
V.1. Az NMHH gyorsjelentés

- 37) Az NMHH 2014 januárjában végezte el az utolsó mobil internetpiacra vonatkozó felmérést. A felmérés adatai alapján a Telekom rendelkezett a legnagyobb mobilinternet felhasználó bázissal. A Telekom előadta, hogy ezen időpontot követően az NMHH nem tett közzé a mobil internetpiacra vonatkozó gyorsjelentést. Az akkori adatok a Telekom álláspontja szerint oly mértékű különbséget mutatnak, hogy teljesen ésszerű feltételezés az, hogy azóta bármely versenytárs felhasználói számát a Telekom felhasználói száma bizonyosan meghaladja.²⁹
- 38) Az NMHH gyorsjelentés az alábbiakat tartalmazza:³⁰

	Mobilinternet előfizetők száma		Adatforgalom összesen (GByte)	Átlagos forgalmazott adatmennyiség (GByte)
	Forgalmat bonyolított előfizetők száma (db)	Összes előfizetés száma (db)		
Telenor	989.575	1.247.670	1.194.496	1,21
Telekom	1.454.329	1.848.170	1.339.616	0,92
Vodafone	688.806	1.029.295	592.508	0,86
Összesen	3.132.710	4.125.135	3.126.620	1,00

²⁹ VJ/25-5/2016., VJ/25-5/2016., VJ/25-14/2016., P/1252-5/2015.

³⁰ http://nmhh.hu/dokumentum/162515/mobilinternet_gyj_2014_januar.pdf VJ/25-22/2016.

- 39) 2014 januárjában a forgalmazásban részt vevő aktív előfizetések alapján a Telekom piaci részesedése 46,72 százalékról 46,42 százalékra csökkent, ugyanakkor a Telenoré 31,46 százalékról 31,59 százalékra, a Vodafone-é 21,82 százalékról 21,99 százalékra nőtt. Az összes előfizetőt tekintve a Telenor piaci részesedése 30,10 százalékról 30,25 százalékra, a Vodafone részesedése 24,71 százalékról 24,95 százalékra nőtt, miközben a Telekom részesedése 45,19 százalékról 44,80 százalékra csökkent. Januárban az adatforgalom alapján a Telenor piaci részesedése az egy hónappal korábbi 38,57 százalékról 38,20

százalékra, a Telekomé 42,98 százalékról 42,85 százalékra csökkent, a Vodafone-é 18,44 százalékról 18,95 százalékra emelkedett.³¹

- 40) A három mobilszolgáltató együttműködésén alapuló gyorsjelentés szerint az előfizetők az előző havi 3 millió 077 ezer után, januárban 3 millió 127 ezer GB adatot töltöttek le és fel, az egy aktív ügyfélre jutó átlagos forgalom pedig 1,0 GB-ra nőtt. Januárban a Telekom ügyfelei 1 340 ezer GB adatot forgalmaztak, a Telenor ügyfeleinek forgalma 1 194 ezer GB volt, és a Vodafone ügyfelei 593 ezer GB adatot töltöttek le és fel.³²

V.2. A VJ/104/2015. sz. eljárásban benyújtott bizonyítékok

V.2.1. A lefedettségi térképek

- 41) A Telekom előadta, hogy a VJ/25/2016. számú eljárásban vizsgált kommunikációt illetően a jelen eljárásban vizsgált állítás alátámasztásául is a VJ/104/2015. sz. ügyben már rendelkezésre bocsátott információkat, adatokat tartja relevánsnak. Ezt arra alapozza, hogy az alacsonyabb lefedéssel rendelkező szolgáltató 4G hálózathoz nyilvánvalóan kevesebb előfizető képes csatlakozni.

Vodafone

- 42) Az eljárás alá vont csatolta a Vodafone 2015. június 8-i állapot szerinti lefedettségi térképét:³³

Vodafone Magyarország Zrt. hivatalos honlapja (2015. június 8-i állapot):

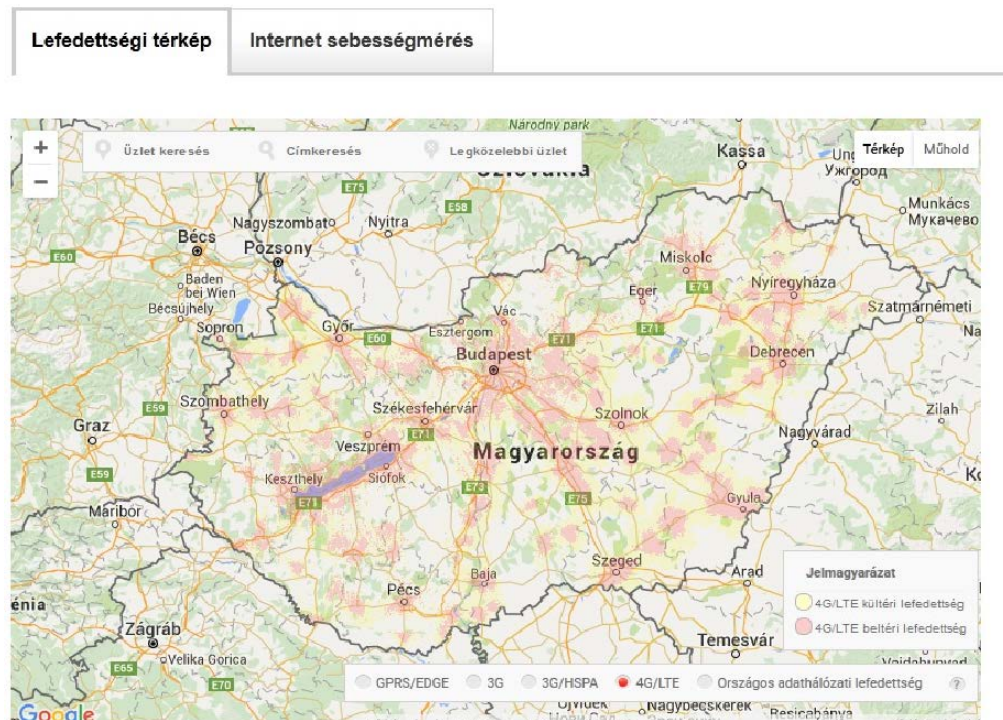
<http://www.vodafone.hu/lefedettségi-terkep>

³¹ http://nmhh.hu/cikk/162513/Mobilinternet_januaban_az_elofizetok_atlagos_adatforgalma_10_GBra_nott

³² http://nmhh.hu/cikk/162513/Mobilinternet_januaban_az_elofizetok_atlagos_adatforgalma_10_GBra_nott

³³ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

- 43) Az eljárás alá vont csatolt egy 2015. november 3-án készített képernyőmentést a Vodafone elérhető 4G hálózata kapcsán.³⁴

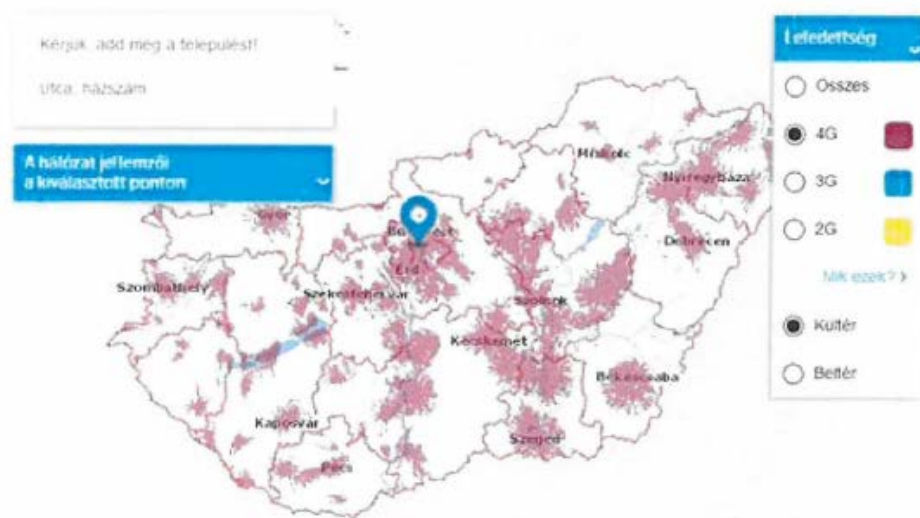
Telenor

- 44) Az eljárás alá vont a Telenor vonatkozásában csatolta a 2014. október 17-ei és 2015. május 26-ai állapot szerinti lefedettségi térképeket:³⁵

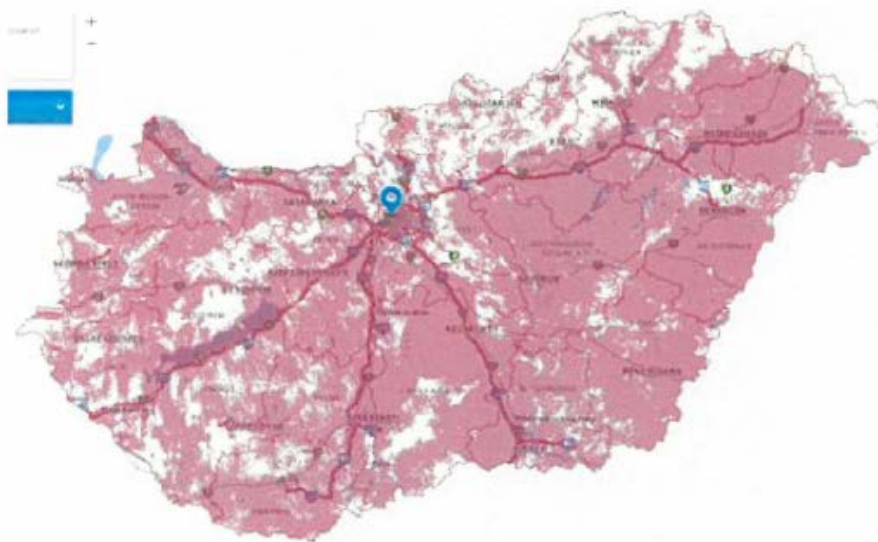
³⁴ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

³⁵ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

Telenor Magyarország Zrt. hivatalos honlapja (2014. október 17-i állapot):

(2015. május 26-i állapot)

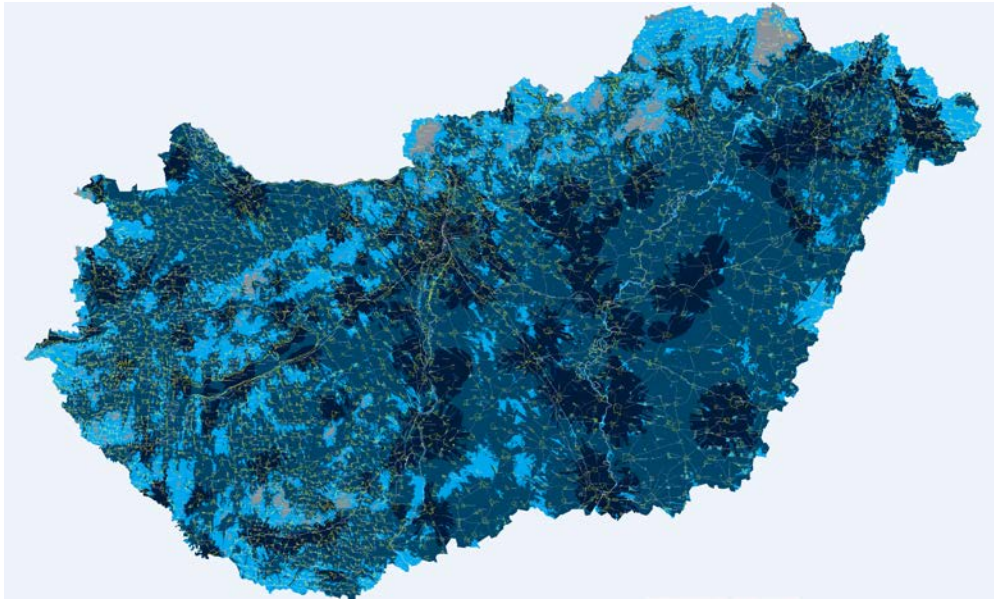

<https://www.telenor.hu/map/>

- 45) Az eljárás alá vont előadta továbbá, hogy a Telenor weboldalán közzétett lefedettségi térkép archívumban 2015. október 5-e előtti lefedettségi állapot tekintetében 2014. június 13-ai dátumú található. Az eljárás alá vont jelezte, hogy a lefedettségi térkép színezete eltér az archív és a jelenleg (közzétett) verzióban, de minkét esetben a sötétkék szín jelzi a 4G-t.³⁶

³⁶ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

46) A 2014. június 13-ai állapotú térkép: ³⁷

Telekom

47) Az eljárás alá vont csatolta továbbá a Telekom 2014. október 18-ai és a 2016. május 31-ei állapot szerinti lefedettség térképeket: ³⁸

³⁷ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

³⁸ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

Magyar Telekom Nyrt. 4G mobilinternet hálózati lefedettségének 2014. október 18-i állapota:

A TELEKOM LTE-ALAPÚ MOBILINTERNET SZOLGÁLTATÁSÁNAK LEFEDETSÉGI TÉRKÉPE

2014. október 18.

Magyar Telekom Nyrt. hivatalos honlapja (2015. május 31-i állapot):

A TELEKOM LTE-ALAPÚ MOBILINTERNET SZOLGÁLTATÁSÁNAK LEFEDETSÉGI TÉRKÉPE

2015. május 31.

<http://www.telekom.hu/mobil/lakossagi/ugyintezes/lefedettseg/lte>

- 48) Az eljárás alá vont annak igazolására, hogy a Telekom rendelkezik „Magyarország legnagyobb 4G hálózata”-val a kampány megindításától kezdődően folyamatosan, csatolta

a Telekom 4G mobilhálózatára vonatkozóan közzétett lefedettségi térképeket, 2014. október 18-tól kezdődően, havi bontásban.³⁹

V.2.2. Sajtómegjelenések

- 49) Az eljárás alá vont több olyan sajtómegjelenést hivatkozott, melyek a 4G hálózatfejlesztéssel kapcsolatosak. A Telekom megjegyezte, hogy tisztában van azzal, hogy a sajtóban megjelent különböző hírek tartalma egyes tényállítások alátámasztásaként meglehetősen korlátozott lehet. A jelen esetben azonban egy olyan állításról van szó, amellyel kapcsolatosan minden szolgáltató saját érdeke az, hogy a sajtóban a lefedettségével kapcsolatosan pontos állítások jelenjenek meg, hiszen a fogyasztó számára a hálózat mérete és lefedettsége fontos, a fogyasztói döntési folyamatot befolyásoló tényező. Az eljárás alá vont előadása szerint az alábbi sajtómegjelenések erősítik a lefedettségi térképek alapján alátámasztott állítást.⁴⁰

<http://www.hwsz.hu/hirek/53154/telenor-hipernet-4g-lte-mobilnet-frekvencia-palyazat-szerzodes-nmhh.html>⁴¹

A cikk 2014. november 11-ei.

„A négy nyertes pályázó közül utolsóként a Telenor Magyarország is aláírta a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság 2014-es frekvenciapályázatát lezáró hatósági szerződést, így már csak napok kérdése, hogy a cég használatba vegye az elnyert frekvenciablokkokat. A norvég tulajdonú operátor gyors lefedettség növelést ígér.

A rádiós hálózaton keresztül elérhető sáv szélességet nem, csak a lefedettséget növeli jelentős mértékben a Telenor Magyarország azoknak a frekvenciablokkoknak a bekapcsolásával, melyeket a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2014-es frekvenciapályázatán nyert el. A Telenor már több mint egy éve elérhetővé tette a 150 megabites elméleti letöltési sáv szélességet kínáló 4G/LTE hálózatot ügyfelei egy része számára, az új generációs szolgáltatást pedig a múlt héten aláírt szerződésnek köszönhetően még több előfizető számára tervezi elérhetővé tenni.

Hipernet, 98 százalékos lefedettséggel

A Telenor a hatóság frekvenciapályázatán a "B" csomagot nyerte el, mely rendre egy 10, 2 és 20 MHz-es duplex blokkot tartalmaz a 800, a 900 és a 2600 MHz-es sávban. A szolgáltató a 800 MHz-es frekvenciasávban elsősorban a vidéki lefedettséget tudja majd bővíteni - itt nem lesz elérhető a frekvenciátalibb területeken nyújtott sáv szélesség, a szolgáltató minden bizonnyal a Magyar Telekomhoz és a Vodafone-hoz hasonlóan 60-70 Mbps maximális sáv szélességű 4G-s szolgáltatást nyújt majd az LTE800-as sávban.

A 900 MHz-es, GSM- és UMTS-szolgáltatásra egyaránt használható alapsávban a kibővített kapacitást vélhetően elsősorban a beszédhang-szolgáltatások javítására, azaz a hangminőség és más beszédparaméterek fejlesztésére fogja felhasználni a szolgáltató,

³⁹ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

⁴⁰ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

⁴¹ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

míg a 2600 MHz-es blokkokat leginkább a sűrűn lakott, frekvéntáltabb területek forgalomelvezetéséhez fogja igénybe venni a Telenor.

A cég az új frekvenciák bekapcsolását követően három éven belül 98 százalékos 4G-s lefedettséget ígér (a mostani 4G-s lefedettség nagyjából 50%), ugyanennyi idő alatt pedig az ezer főnél kisebb lélekszámú települések 67,57 százalékát kívánja lefedni a szolgáltató. A Telenor egyébként a három operátor közül a legkonzervatívabb vállalásokat tette a kistépülések lefedését illetően, noha ez a pályázat elbírálásánál kiemelten fontos szempontnak számított az A, a B és a C csomag odaítélése kapcsán.

A szolgáltató közleményében hangsúlyozza, a cég a szerződés aláírását követően korábbinál kétszer gyorsabb ütemben folytatja a hálózatfejlesztést, a következő három évben pedig mintegy 15-20 milliárd forintot fog költeni a fejlesztésekre. A Telenornak még így sem ez volt a legnagyobb hálózatmodernizációs projektje, a kínai ZTE-vel 2010-ben aláírt hálózatmodernizációs program ugyanis "listaáron" 200 millió eurós beruházásról szólt - jóllehet a szolgáltató által kifizetett pontos összegre soha nem derült fény.

Helyzeti előnyök

Már a ZTE hálózati infrastruktúra-elemeire építve 2012 derekán a szolgáltató az országban másodikként bekapcsolta az első LTE-s állomásokat, majd valamivel több mint egy évvel később - a hatósággal kötött spektrumharmonizációs megállapodásnak köszönhetően - 150 Mbps-re emelte a hálózat csúcsebességét, ezzel az ország leggyorsabb mobilnet-elérését biztosítva. A Telenort végül e téren idén októberben érte utol a Magyar Telekom, mely a pályázatot követően elsőként írt alá hatósági szerződést az NMHH-val, és azonnali hatállyal megduplázta a 4G/LTE hálózat sáv szélességét, az országos lefedettséget pedig 53 százalékról egyetlen nap alatt 73 százalékra emelte.

A pályázat nyertesei közül a Vodafone Magyarország és a DIGI egyaránt nyújt majd 4G/LTE szolgáltatást az új frekvenciablokkok használatba vételét követően, a részletekről azonban eddig egyik szolgáltató sem nyilatkozott.”

<http://bitport.hu/a-hipernet-lefedettseget-noveli-az-uj-frekvenciaival-a-telenor>⁴²

A cikk 2014. november 12-ei.

„A Hipernet lefedettségét növeli új frekvenciáival a Telenor

A mobilszolgáltató is aláírta az NMHH-val a hatósági szerződést. 3 éven belül már az 1000 fősnél kisebb települések 67 százaléka használhatja a Telenor 4G-s hálózatát.

A Telenor is aláírta a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatósággal (NMHH) a legutóbbi frekvenciapályázaton elnyert frekvenciablokkok használatbavételéhez szükséges hatósági szerződést. Az új blokkokat elsősorban arra használják majd, hogy növeljék a cég Hipernet szolgáltatásának lefedettségét (a Hipernet letöltési sebességének elméleti maximuma 150 Mbps).

A legutóbbi frekvenciatenderen a Telenor 31,7 milliárd forintért egy 10 MHz-es blokkhoz jutott a 800 MHz-es sávban, egy 2 MHz-es blokkhoz a 900 MHz-es sávban, és egy 20

⁴² VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

MHz-es blokkhoz a 2600 MHz-es sávban. A frekvenciablokkokat elsősorban arra fordítják, hogy 3 éven belül a lakosság 98 százalékára kiterjessék a 4G lefedettséget. A cég mintegy 15-20 milliárd forintot fordít hálózatfejlesztésre.

Első körben – hónapokon belül – teljes lesz a Hipernet lefedettsége Budapesten, majd a Balaton melletti települések és a nagyvárosok következnek. A Telenor pályázatában kötelezettséget vállalt arra, hogy a 4G-lefedettséget a kisebb településeken is intenzíven növeli 2018-ig. Az 1000 főnél kisebb települések 19,71 százalékát egy éven belül lefedik, a 800 MHz-es sávban pedig három éven belül a 67,57 százalékos lefedettség elérése a cél. Ehhez a jelenleginél kétszer gyorsabb ütemben folytatják a hálózatfejlesztést – ígéri a cég.”

http://hirek.prim.hu/cikk/2014/11/12/elindította_a_vodafone_4g-s_szolgaltatasat⁴³

A cikk 2014. november 12-ei.

„Alig néhány nappal a szükséges hatósági engedélyek beszerzését követően a Vodafone Budapest belvárosában elindította a korábbinál gyorsabb mobilinternet hozzáférést nyújtó 4G szolgáltatását - erősítette meg a Vodafone sajtóosztálya.

Elmondták, hogy a Vodafone szélessávú 3G mobilinternet hálózata jelenleg az ország 98,4 százalékát fedi le és a hálózaton az ország nagy részén ma is elérhető a másodpercenkénti 42 megabites sáv szélesség, amely a 4G szolgáltatás aktiválásával egyre többek számára 75 megabitre fog nőni.

A Vodafone a közeljövőben Budapest mellett tíz nagyvárost - Debrecen, Szeged, Miskolc, Pécs, Győr, Nyíregyháza, Kecskemét, Székesfehérvár, Szolnok, Békéscsaba - fed le az új szolgáltatással, amelyet a Red szolgáltatáscsomagok előfizetői minden többletköltség nélkül vehetnek igénybe. A 4G szolgáltatás igénybevételéhez a Vodafone széles készülék választékkal is készül, a karácsonyig tartó időszakban a kínálatban mintegy 40-féle 4G-képes okostelefon és táblagép lesz elérhető. A cég bevezet egy új csomagot is, amely a családoknak tesz lehetővé megtakarítást.

A Vodafone Magyarország november 3-án írta alá a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatósággal (NMHH) a pályázaton nyert frekvenciák használatba vételéhez szükséges hatósági szerződést. A mobilszolgáltató társaság két frekvenciacsomagot nyert el 30,2 milliárd forintért a 800 megahertzes (MHz) és 2600 megahertzes frekvenciasávban. Vállalása szerint három éven belül az összes magyarországi település 81,64 százalékát lefedi 4G szolgáltatással az új frekvenciakészlet felhasználásával.”

<http://mno.hu/media/egy-ev-mulva-majdnem-teljes-lehet-a-4g-lefedettseg-1261041>⁴⁴

A cikk 2014. december 1-jei.

„Egy év múlva majdnem teljes lehet a 4G-lefedettség

Csaknem teljes 4G-s lefedettséget ígérnek a szolgáltatók 2015 végére – írta a Népszabadság.

⁴³ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

⁴⁴ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

A lap hétfői számában a szolgáltatók közlése alapján ismertették: a Telekom idén októberre 73 százalékra növelte lefedettségét. A jelenlegi 75 százalékos lefedettséget 2015 elejére 80 százalékra, a jövő év végére pedig 93 százalékra tervezik növelni.

A Telenor 4G-hálózata 2014 végére az ország felén lesz elérhető, a jövő év végére viszont már 90 százalék körüli lefedettséggel számolnak.

A Vodafone versenytársainál lassabb ütemben fejleszti 4G-s hálózatát, a jövő év végére 50 százalék feletti lefedettséget terveznek. Jelenleg Budapesten érhető el ügyfeleik számára a 4G, jövőre tíz nagyvárost kapcsolnak be az új szolgáltatásba.

A lap megjegyzi, hogy a 4G-s mobilinternet-hálózat csak az erre alkalmas mobiltelefonokkal érhető el, ezek a készülékek már minden árkategóriában megtalálhatók a szolgáltatóknál.”

Gyorsításávon a mobilinternet⁴⁵

„Népszabadság, 2014. december 1.

Varga G. Gábor

A 4G-s telefonok lesznek az idei karácsony slágerei, immár mindhárom szolgáltatónál mindegyik árkategóriában lehet olyan készüléket kapni, amely a legújabb technológiával csatlakozik a mobilnethálózatra. A lefedettség ma még meglehetősen változó, de 2015 végére már csaknem teljes lehet.

Feljebb kapcsolnak a hazai mobilcégek: miután eldőlt, hogy nem lesz internetadó, hozzáálltak hálózataik erőltetett ütemű fejlesztéséhez a szeptemberben összesen 130 milliárd forintért megszerzett szabad frekvenciákon. Ez rá is fér a magyar mobilhálózatokra, amelyek ugyan nemzetközi összehasonlításban jó minőségűnek számítanak, am az utóbbi időben a forgalmasabb területeken sokszor mar csak dögögve tudták kiszolgálni az előfizetőket. Az akadozás oka a legtöbb esetben az, hogy a mobilcégeknek az ideálisnál jóval kevesebb frekvencián kellett biztosítaniuk a mobilnet-szolgáltatást. Rendszeresen elmegy a készülék térereje, leakad a 3G-hálózatról és a normál adatátvitellel szinte semmilyen szolgáltatásra nem képes. A kijelző szerint ugyan van 3G, de mégsem jönnek meg az e-mailek, nem működik a Facebook, az akkumulátor pedig melegszik és merül – e bosszantó jelenségek sokaknak ismerősek lehetnek a fővárosból és a Balaton környékéről is. A túlszűfolt mobilhálózatok tipikus tünetei ezek, pedig nem keveset fizetünk a szolgáltatásért. Az ár kapcsán persze jó, ha tudjuk: uniós összehasonlításban az egy előfizetőre jutó átlagos bevétel Magyarországon az egyik legalacsonyabb, miközben a mobilhálózatok kiépítése itt sem olcsóbb, mint máshol. Nem csoda, ha mind a mobilcégek, mind az ügyfelek nagyon várják az újonnan elnyert frekvenciák bekapcsolását. A tízmilliárdok mellett, amit a cégek már kifizettek a sávokért, naponta súlyos pluszmilliókat jelent a frekvenciahasználati díj onnantól, hogy bekapcsolják a szolgáltatást az új sávokon. A Telekom és a Telenor azonnal nagyot lépett, s a meglévő 3G-hálózat helyett inkább a 4G/LTE rendszer fejlesztésére koncentrálnak az új frekvenciákon. Október közepén a Telekom 73 százalékra növelte lefedettségét, mire bekapcsolták az új spektrumokat, köszönhetően annak, hogy az új berendezéseket felszerelték, s a hatósági szerződés aláírásának napján csak fel kellett

⁴⁵ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

kapcsolni a szolgáltatást. A jelenlegi 75 százalékos érték év elejére 80-ra nő, 2015 végére pedig eléri a 93 százalékot – közölte lapunkkal a Magyar Telekom, hozzátéve, hogy jelenleg a 3G lefedettsége 83 százalék. A Telenor 4G-hálózata év végére az ország területének közel felén lesz elérhető, egy évre rá 90 százalékot jeleznek előre – tájékoztatták lapunkat. A Vodafone 3G-s mobilinternet-hálózata jelenleg az ország 98,4 százalékát fedi le, ennek nagy részén elérhető a 42 megabites sávszélesség, ami a 4G-szolgáltatás aktiválásával egyre többek számára 75-re nő. Ez utóbbi lassabb ütemben, mint a két versenytársánál: jelenleg Budapest belvárosi részein elérhető az LTE szolgáltatás, jövő év végére a Vodafone az ország több mint felét lefedi az új 4G-vel. Budapest mellett 10 nagyvárost: Debrecen, Szegedet, Miskolcot, Pécs, Győrt, Nyíregyházát, Kecskemétet, Székesfehérvárt, Szolnokot, Békéscsabát kapcsolják be a hálózatba. A gyors mobilhálózatok mit sem érnek 4G-képes készülékek nélkül. A Telenornál nagyjából ötvenféle 4G-s készülék, mobiltelefon, táblagép és modem található. A Telekom kínálatában 24 készülék képviseli az alsó- és középkategóriát, míg 19 a felső kategóriás 4G-s okostelefon. Hat olcsóbb és kilenc prémium táblagép mellett van USB-stick és mobil wifi-router is, ami 4G-s. A Vodafone kínálatában 31féle LTE-s mobiltelefon és hatféle táblagép szerepel, köztük egy forintért elvihető okostelefon és táblagép – hűség szerződés mellett.”

<http://www.hwsz.hu/hirek/54599/vodafone-4g-lte-mobilnet-halozat-orszagos-lefedettseg.html>⁴⁶

A cikk 2015. október 5-ei.

„Néhány hónapon belül teljesen felzárkózhat két versenytársához a Vodafone Magyarország a 4G-s kiépítettség terén, az új generációs hálózat pedig mindenkinek hozzáférhetővé válik majd, akinek 4G-képes okostelefonja van.

Idén év végére gyakorlatilag minden, 4G-képes okostelefonnal rendelkező Vodafone-előfizető számára elérhetővé válik majd a szolgáltató új generációs hálózata - tartózkodjanak bárhol az országban -, ezzel a brit tulajdonú operátor behozhatja a 4G-s hálózat kiépítettségével kapcsolatos lemaradását két versenytársával, a Telenorral és a Telekommal szemben. A gyorsabb hálózat ráadásul minden megkülönböztetést nélkülöz majd, a használat egyetlen feltétele az lesz, hogy 4G-képes készülékkel rendelkezzen az ügyfél.

A Vodafone Magyarország két versenytársához hasonlóan a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság tavalyi frekvenciapályázatán nyert új, 4G/LTE-szolgáltatások nyújtására alkalmas frekvenciablokkokat, az új generációs hálózat első elemeit pedig tavaly novemberben kapcsolta be. A Vodafone-nak ezt megelőzően egyáltalán nem volt 4G-s hálózata versenytársaival ellentétben, a piros logós szolgáltató ugyanakkor már évekkel korábban csaknem teljes, országos lefedettségű 3G-s hálózatot biztosított a 900 MHz-es sáv egyes blokkjainak felhasználásával.

A cég tavaly november követően eleinte szigetszerűen, a forgalmasabb területeket lefedve kapcsolta be a 4G-s cellákat, így idén először a Balaton környékén, majd később, az ősz elején a fővárosban ígért 99%-os 4G-lefedettséget. A lényegesen jobb

⁴⁶ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

hullámterjedési mutatókkal rendelkező 800 MHz-es sávot használó állomások bekapcsolása lehetővé tette, hogy a rurális területekre is elvigye a szolgáltató a gyors hálózatot.

Fontos különbség a két versenytárs, illetve a Vodafone 4G-s hálózta közt, hogy utóbbi a 800 MHz-es cellákban legfeljebb 75 Mbps kapacitást tud biztosítani, míg a 2600 MHz-es 4G-s állomások ennek dupláját tudják szolgáltatni. A Telekom és a Telenor idén év eleje óta részleges hálózatmegosztással közösen üzemeltetik saját, 800 MHz-es állomásaikat, így a megduplázott frekvenciakeretnek köszönhetően a két szolgáltatónál a 4G/LTE hálózat sávszélessége egységesen, frekvenciafüggetlenül 150 Mbps.

A két rivális lépése kapcsán a Vodafone vezérigazgatója, Diego Massidda korábban a HWSW kérdésére úgy reagált, hogy a cég egymaga több 800 MHz-es állomást épít majd határidőre, mint két versenytársa - jóllehet ezzel kapcsolatos konkrétumokat egyelőre nem tett közzé a szolgáltató. A vezérigazgató emellett felhívta a figyelmet, hogy a hálózatok összekapcsolása a nyilvánvaló költségoptimalizáláson túl komoly kihívás elé állítja a mérnöki csapatokat is, különösen a főváros peremén lévő puffer-zónában - a Telekom és a Telenor ugyanis a fővárosban nem, csak vidéken osztja meg hálózati erőforrásait.”

V.2.3. Az eljárás alá vont által kínált szolgáltatáscsomagok sávszélességei

- 50) A Telekom több fajta szolgáltatáscsomagot biztosít a fogyasztók részére, melyekben meghatározásra kerül az elérhető maximális sebesség mértéke. Az alábbiakban ezen csomagok kerülnek bemutatásra, az általuk elérhető sebesség mértékével és az adott csomagot felhasználók számával együtt.⁴⁷
- 51) [üzleti titok] :⁴⁸ [üzleti titok]
- 52) [üzleti titok] :
[üzleti titok]⁴⁹
- 53) [üzleti titok]
- 54) [üzleti titok]:⁵⁰
[üzleti titok]
- 55) [üzleti titok]
- 56) [üzleti titok].
- 57) [üzleti titok]:⁵¹
[üzleti titok]
- 58) [üzleti titok]:

⁴⁷ VJ/104-57/2015.

⁴⁸ VJ/104-57/2015. 1. számú melléklet

⁴⁹ VJ/104-74/2015. Dátum javítása

⁵⁰ VJ/104-57/2015. 1. számú melléklet

⁵¹ VJ/104-57/2015. 1. számú melléklet

- 59) [üzleti titok]
- 60) [üzleti titok].⁵²
- 61) Az eljárás alá vont előadta továbbá, hogy amennyiben az adott fogyasztó a „Silver” vagy „Bronze” sáv szélességű díjcsomagot választja, akkor is elérhető számára a 4G hálózat, amennyiben a fogyasztó a 4G hálózat használatára alkalmas eszközzel rendelkezik és a Telekom 4G szolgáltatása az adott használati helyen elérhető. A díjcsomaghoz rendelt „maximálisan elérhető sáv szélesség” az elérhető technológiát nem korlátozza. Természetesen a fogyasztó ön maga manuálisan (a felhasználói készülékén beállítva) is korlátozhatja a számára elérhető technológiákat (készülékfüggően az esetek nagyon nagy többségében van erre lehetőség).⁵³
- 62) Az eljárás alá vont tudomása szerint mind a Telenor, mind pedig a Vodafone díjcsomagpalettáján szerepelnek olyan díjcsomagok, amelyek az adott szolgáltató által használt technológia által elérhető sáv szélességhez képest korlátozott sáv szélességet tartalmaznak. A sáv szélességi adatokat a szolgáltatók díjszabása tartalmazza.⁵⁴
- 63) Az eljárás alá vont arra vonatkozóan, hogy van-e a fogyasztónak lehetősége választani az alkalmazni kívánt 2G, 3G, 4G hálózatok között, az alábbiakat adta elő. A fogyasztónak van módja választani a szolgáltató által biztosított technológiák közül manuálisan, amennyiben a felhasználói készülékben beállítva korlátozza a számára elérhető technológiá(ka)t (készülékfüggően az esetek túlnyomó többségében van erre lehetőség). A beállítási lehetőségek a készülékek nagy részén az alábbiak:⁵⁵
- Csak 2G,
 - 2G és 3G,
 - 2G, 3G és 4G.

Azonban a kiválasztott beállításon belül elérhető technológiák között már nincs lehetősége a fogyasztónak hálózatot választani, a használt technológia a szolgáltató hálózatának tulajdonságain múlik.⁵⁶

V.2.4. A hazai mobilszolgáltatók 4G hálózatainak lefedettségi adatai

- 64) Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a hazai mobilszolgáltatók 4G hálózatainak területalapú és lakosság alapú lefedettségi adatai 2014 októberétől kezdődően. A területi alapú lefedettség azt a földrajzi területet jelöli, ahol a 4G hálózat elérhető, a lakossági alapú (népességi) lefedettség pedig ezen földrajzi területen élők teljes magyar lakossághoz viszonyított arányát.

⁵² Vj/104-26/2015.

⁵³ Vj/104-77/2015., Vj/27-10/2016.

⁵⁴ Vj/104-77/2015., Vj/27-10/2016.

⁵⁵ Vj/104-77/2015., Vj/25-11/2016.

⁵⁶ Vj/104-77/2015., Vj/25-11/2016.

4G hálózat lefedettségi adatai

Időpont	Telekom		Telenor ⁵⁷		Vodafone ⁵⁸	
	területi ⁵⁹	lakossági ⁶⁰	területi	lakossági	területi	lakossági
2014. október	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2014. november	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2014. december	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. január	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. február	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. március	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. április	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. május	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. június	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. július	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. augusztus	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. szeptember	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. október	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. november	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. december	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]

V.3. A VJ/18/2015. sz. eljárásban benyújtott információk

- 65) A fenti számú eljárásban a Telenor⁶¹ és a Vodafone⁶² benyújtotta a 4G mobilinternet hálózataikat aktívan használó ügyfelek számára vonatkozó adatokat, amely adatszolgáltatásokat az eljáró versenytanács jelen eljárás iratai közé átemelt.⁶³ Az alábbi táblázatban az eljáró versenytanács egybefoglalta a három szolgáltató 4G mobilinternet hálózataikat aktívan használó ügyfelek számára vonatkozó adatokat 2014. októberétől 2015. decemberéig havi bontásban.

⁵⁷ Vj/104-37/2015.

⁵⁸ Vj/104-40/2015.

⁵⁹ Vj/104-26/2015.

⁶⁰ Vj/104-19/2015.

⁶¹ Vj/18-141/2015.

⁶² Vj/18-139/2015.

⁶³ Vj/25-32/2016.

[illegible]

		titok]		titok]					titok]	titok]	titok]
2015. június	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. július	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. augusztus	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. szeptember	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. október	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. november	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2015. december	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
2016. január	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]

V.4. A Telekom nyilatkozatai a bizonyítékokkal összefüggésben

- 66) Az eljárás alá vont szerint a mobil szolgáltatók által közzétett 4G mobilhálózatra vonatkozó lefedettségi térképek alapján szemmel látható, hogy a vizsgált időszakban a Telekom lefedettségi területe a legnagyobb Magyarországon.⁶⁴ A Vodafone a „Magyarország legnagyobb 4G hálózata” szlogennel ellátott kampány indulásakor hivatalos információk szerint 4G szolgáltatással nem rendelkezett. A Telekom erre vonatkozóan a 2014. november 12. napján megjelent sajtócikket, valamint Vodafone 2015. június 8-ai állapot szerinti lefedettségi térképét csatolta.⁶⁵
- 67) Az eljárás alá vont előadta, hogy a Vodafone közzétett 4G lefedettsége a www.vodafone.hu honlapon még 2015. október végén is kisebb volt, mint a Telekom 2014. október 18-i publikált lefedettségi térképe.⁶⁶
- 68) Az eljárás alá vont előadta, hogy a Telenor, valamint a Vodafone által biztosított 4G lefedettséget az általuk hivatalosan közzétett, lefedettségi térképek és a csatolt sajtócikkek mutatják. Az eljárás alá vont előadta, hogy ezek alapján látható, hogy sem a Vodafone, sem a Telenor által biztosított 4G mobilhálózati lefedettség nem érte és nem éri el napjainkban (2015 júliusában) sem a Telekom által biztosított 4G mobilhálózati lefedettségi szintet, amely a szolgáltatók által közzétett hivatalos adatok és térképek alapján közismert tény.⁶⁷
- 69) A Telekom előadta továbbá, hogy a VJ/18/2015. számú versenyfelügyeleti eljárásban a GVH adatokat kért a mobilinternet felhasználónak számára vonatkozóan a Telekomtól, így feltételezése szerint a versenytársaktól is kért olyan értelmű adatokat, amelyekből a jelen állítás valóságtartalma alátámasztható.⁶⁸
- 70) Az eljárás alá vont előadta, hogy a fogyasztónak van módja választani a szolgáltató által biztosított technológiák közül manuálisan, amennyiben a felhasználói készülékben beállítva korlátozza a számára elérhető technológiá(ka)t (készülékfüggően az esetek túlnyomó többségében van erre lehetőség). A beállítási lehetőségek a készülékek nagy részén az alábbiak:⁶⁹
- csak 2G,
 - 2G és 3G,
 - 2G, 3G és 4G.

Azonban a kiválasztott beállításon belül elérhető technológiák között már nincs lehetősége a fogyasztónak hálózatot választani, a használt technológia a szolgáltató hálózatának tulajdonságain múlik.

⁶⁴ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

⁶⁵ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

⁶⁶ VJ/25-14/2016., VJ/104-4/2015.

⁶⁷ VJ/25-5/2016., B/663-8/2015.

⁶⁸ VJ/25-5/2016., VJ/25-5/2016.,P/1252-5/2015.

⁶⁹ VJ/25-11/2016.

71) [üzleti titok]⁷⁰

72) A Telekomnak nincsen tudomása arról, hogy hány Telenor és hány Vodafone előfizető választotta szolgáltatója 4G szolgáltatóját. Tekintettel azonban az NMHH gyorsjelentésére, ésszerűen nem feltételezhető, hogy akár a Telenor, akár a Vodafone 4G-előfizetőinek száma meghaladta volna a Telekomét.

VI.

Az eljárás alá vont jogi álláspontja

73) A Telekom jogi álláspontjaként⁷¹ rámutatott arra, hogy az eljárás a Tpvt. 10. §-a alapján, vagyis összehasonlító reklámra vonatkozó rendelkezések valószínűsíthető megsértése miatt került megindításra. Jelen eljárásban ugyanakkor a GVH kötelezte a Telekomot arra, hogy igazolja „A Telekom 4G mobilinternetet választják legtöbben” állítás megalapozottságát. A Telekom alátámasztotta a reklámokban foglalt tényállításokat, mindazonáltal megjegyzi, hogy az igazolási kötelezettsége a Tpvt. 10. §-a alapján vizsgált összehasonlító reklámokban használt tényállítások valóságtartalmára nem terjed ki, hiszen sem az Fttv. 14. §-a, sem pedig a Tpvt. 64/B. § (2) bekezdése nem vonatkozik a Tpvt. 10. §-ára. A Telekom megjegyezte, hogy amennyiben ki is terjedne a Telekom igazolási kötelezettsége az összehasonlító reklámban foglalt tényállításokra, csak és kizárólag a tényállítások, és nem a GVH által érvényesnek vélt fogyasztói percepció alátámasztottsága volna vizsgálható. Ennek megfelelően a Telekom álláspontja szerint az összehasonlító reklám tárgyilagosságának vizsgálatakor a bizonyítási teher nem a Telekomra, hanem a GVH-ra ró kötelezettséget. Ez a kötelezettség egyben azt is jelenti, hogy a GVH, amennyiben nem tartja megfelelőnek a Telekom által bemutatott bizonyítékokat, nem vonhatja le automatikusan azt a következtetést, hogy a kérdéses reklámok nem tárgyilagosságok, hanem az eset összes körülményére, valamint egyéb releváns bizonyítékokra tekintettel kell a tárgyilagosságról döntenie.

A Vj/25-29/2016. sz. beadványban leírt, illetve a 2016. december 7-i tárgyaláson elhangzott észrevételek

74) A GVH joggyakorlatára hivatkozva előadta, hogy az összehasonlító reklám közzétételének feltétele a reklámállítás alapjául szolgáló adatok ellenőrizhetősége, objektivitása. Nem lehet objektív azonban a fogyasztókban kialakult kép, ha olyan tulajdonság szerepel az összehasonlításban, ami ellenőrizhetetlen: sem a fogyasztó nem tud utánajárni, utánanézni a jellemezőnek vagy a különbségnek, illetve nem tudja tesztelni, kivizsgálni vagy egyáltalán értelmezni a reklámban megjelenített különbséget, sem egy hatósági vizsgálatban nem igazolható a jellemző vagy azok különbsége (mert túl szubjektív, az összehasonlítás maga nem dokumentált vagy nem is dokumentálható,

⁷⁰ VJ/25-11/2016.

⁷¹ VJ/26-4/2016.

megismételhetetlen, rekonstruálhatván) - az ellenőrizhetőség követelménye tehát valamiféle kézzelfoghatóságot, igazoltságot, igazolhatóságot is feltételez.⁷²

- 75) A fenti joggyakorlat alapján a vállalkozás az összehasonlító reklámmal kapcsolatos ellenőrizhetőségi követelménynek két módon tehet eleget:
- lehetővé kell tennie, hogy a fogyasztó utánajárhasson, utánanézhessen az adott összehasonlítás alapját képező adatoknak és módszereknek annak érdekében, hogy tesztelhesse, kivizsgálhassa vagy egyáltalában értelmezhesse a reklámban megjelenített különbségeket, amelyek révén az ellenőrizni kívánt sorrend kialakul; vagy
 - ha a fentieknek objektív akadály van, egy hatósági (jelen esetben versenyhatósági) vizsgálat során tudja bemutatni, hogy az összehasonlítás alapját képező tényállás és módszertan objektív, dokumentálható, megismételhető, rekonstruálható.
- 76) A Telekom által alkalmazott reklámok - a Versenytanács által sem vitatottan - egyértelműen meghatározzák a versenytársakat és a helyettesíthetőség követelményének megfelelően az összehasonlítás tárgyát is. A Versenytanács azonban tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az ellenőrizhetőség követelményének nem felelnek meg a vizsgált reklámok az alábbiakban kifejtettek szerint.
- 77) A Versenytanács korábban megállapította, hogy a mobiltelefon szolgáltatások piaca folyamatosan fejlődik, a piaci szereplők fejlesztik hálózataikat⁷³. A folyamatos fejlődésnek köszönhető, hogy a korábbi 2G és 3G technológia után a 4G/LTE technológia nyert teret a hálózati adatkommunikáció lebonyolítása vonatkozásában. A GVH sem vitathatja azon piaci trendeket, melyek a mobiltelefon szolgáltatások piacát jellemzik és melyek egyértelműen utalnak arra, hogy a gyorsjelentésben található adatok eltérő számokkal ugyan, de még mindig a Telekom elsőségét jelzik a hálózatot használók terén. A KSH által mért adatokból látszik, hogy a mobilinternetes adatforgalom folyamatosan növekszik, a negyedéves adatok is állandó növekedést mutatnak. Szinten a KSH adataiból látszik az is, hogy a kampány idején a mobilhálózatokon bonyolított adatforgalom közel fele a 4G hálózatokon keresztül generálódott.⁷⁴
- 78) Az NMHH részére az Ariosz Kft. által készített piackutatás⁷⁵ 31. oldalán látható, hogy a Telekom részesedése a SIM kártyák száma alapján 45% volt 2015-ben, illetve az összes okostelefon-használó 35%-a a 4G/LTE hálózatot vette igénybe.
- 79) Az adatokból egyértelműen következik, hogy az évek óta tartó piaci tendenciák jelenleg is érvényesülnek, hiszen semmi olyan esemény nem következett be, mely okot adhatna azok megváltozására. Ennek megfelelően a fogyasztók számára is ellenőriztethető azon körülmény, hogy a legtöbb használatban lévő SIM kártyával, legnagyobb lefedettséggel és

⁷² Vj/86/2015. sz. eljárásban hozott határozat 79. pontja

⁷³ Vj/22/2002. 13. pont, ill. Vj/38/2011. 120. pont

⁷⁴ Statisztikai Tükör 2015/94.

⁷⁵ Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében, 2015., http://nmhh.hu/dokumentum/169926/lakossagi_tavkozles_2015_piackutatasi_ielentes.pdf

a gyorsjelentés idején legtöbb felhasználóval rendelkező Telekom továbbra is tartja ezen pozícióját.

- 80) A korábbi mobilpiaci NMHH gyorsjelentések lényege abban állt, hogy a szolgáltatók által közölt adatokat összegyűjtve, közérthető és fogyasztók számára könnyen hozzáférhető módon közzétéve az egyes jellemző adatokat nyilvánosságra hozza és ezáltal a fogyasztói döntéseket elősegíti - ahogyan ez jelenleg is működik például a TV szolgáltatásokra vonatkozóan. Az NMHH hivatalos úton jelezte a piaci szereplőknek, hogy a 2014 januárja óta szünetelő gyorsjelentések közzététele újraindul az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 47. § (2) bekezdésében foglalt hatósági felhatalmazás beiktatása alapján a jövő év során. Ettől függetlenül a Telekom álláspontja szerint a gyorsjelentés hiányában is objektíven ellenőrizhető adatokról van szó, csupán a fogyasztók maguk személyesen - szakértelem hiányában - nem tudják azok helyességét és valóságtartalmát személyesen ellenőrizni. A Telekom éppen ezért úgy véli, hogy a gyorsjelentések hiányának ténye nem derogálja az ellenőrizhetőség követelményének fennállását és megvalósulását, továbbá nem erodálja a szolgáltató azon jogát sem, hogy a piacon jelenlévő versenytársakkal szemben a saját versenyelőnyét - melynek megszerzése és megtartása is komoly erőfeszítéseket és összeget emészt fel - a fogyasztók felé kommunikálja reklámkampányai során.
- 81) A piaci verseny lényegét korlátozná minden olyan hatósági döntés, mely a szolgáltatókat voltaképpen eltiltja a megszerzett versenyelőny kommunikálásától. A közeljövőben ismét elkészítésre és közzétételre kerülő mobilpiaci NMHH gyorsjelentésben foglalt adatok birtokában a szolgáltatók könnyebben fogják tudni a reklámállításaikat alátámasztani, ám ez nem jelentheti azt, hogy addig ne lenne lehetősége ellenőrizhető, objektív adatokon alapuló összehasonlító reklámot készíteni és közzétenni, hiszen az adatok jelenleg is léteznek, csupán nincsenek rendszerezve és hatóság által nyilvánosságra hozva.
- 82) A Telekom álláspontja szerint az imént kifejtettek alapján megfelelt a Tpv. 10. § b) pontja szerinti ellenőrizhetőség követelményének, ezáltal a bírság kiszabása az Előzetes álláspontban foglaltak szerint nem indokolt, annak nincs alapja.
- 83) A tárgyilagossággal összefüggésben előadta, hogy mivel a Versenytanács az ellenőrizhetőség követelményét nem tekinti megvalósultnak a Telekom által közzétett reklámok vonatkozásában, ezért - az ellenőrizhetőség követelményének elsődleges jellegéből fakadóan - a tárgyilagosság sem valósulhatott meg az Előzetes álláspontban foglaltak alapján. A Telekom ellenben úgy látja, hogy az ellenőrizhetőség követelményének megvalósulásaként támasztott elvárásoknak a reklámállításai és közzétett kommunikációi megfeleltek, az összehasonlítás ezen objektív alapokon nyugszik, így a tárgyilagosság követelménye is megvalósulni látszik.

A Vj/25-37/2016. sz. beadványban leírt, illetve a 2017. február 16-i tárgyaláson elhangzott észrevételek

- 84) Az eljárás alá vont előadása szerint a Versenytanács számára sem kérdéses, hogy a Telekom által közzétett állítás valós volt, azonban az Előzetes álláspont adós maradt annak magyarázatával, hogy a Telekom által közzétett valós állítás miként utalhat nem ellenőrizhető tulajdonságra, valamint miként sértheti a tárgyilagosság követelményét, különösen arra tekintettel, hogy a Versenytanács a Vj/80/2013. számú döntésének 184. pontjában kifejtette, hogy mikor lehet egy önmagában valós állítás mégis jogsértő a Tpv. 10. §-a alapján: az önmagában valós, ám a gyakorlatban megvalósulni nem képes,

objektivitást mellőző állítások ilyenek. A Telekom által közzétett állítás nyilvánvalóan megvalósult a gyakorlatban, és az objektivitást sem mellőzte, így nem lehet jogsértő sem.

- 85) A Versenytanács gyakorlata következetes⁷⁶: az összehasonlítás során a reklámnak kétséget sem hagyva, pontosan meg kell jelölnie azt, hogy az összehasonlítás mely termékre vagy szolgáltatásra vonatkozik. Ezt támasztják alá az Európai Unió Bíróságának C-112/99. számú Toshiba Europe és C-44/01. számú Pippig Augenoptik ügyekben hozott döntései, valamint a GVH eseti döntései is, köztük a Vj/57/2015. számú határozat.
- 86) A Versenytanács előzetes véleményében az Európai Bíróság C-356/04. számú határozatára (Lidl Belgium - Colruy ügy) hivatkozik. Az eljárás alá vont álláspontja szerint jelen ügyben nem irányadó az Európai Bíróság C-356/04. számú határozata. A Lidl Belgium ügy esetében a Colruyt a saját maga és a versenytársai által az összehasonlítható áruválasztékuk tekintetében alkalmazott általános árszínvonalat hasonlítja össze és ennek alapján a fogyasztó által egy évben megvalósítható megtakarítások összegére következtet. Az említett általános árszínvonalat havonta, majd évente határozzák meg a mindennapi fogyasztási cikkek nagyon széles árumintájának áráról naponta készített kimutatás alapján, amely fogyasztási cikkek néha azonosak (márkás termékek), néha hasonlóak (márka nélküli termékek, vagy az áruházlánc saját márkás termékei). Jelen ügyben egy adott szolgáltatást igénybevevő fogyasztók száma kerül összehasonlításra, nem lehet, illetve logikailag kizárt a fogyasztók tájékoztatása az összehasonlítás elemeiről. Tévesen jut tehát a GVH arra a következtetésre, hogy a Telekomnak „*az összehasonlító reklámban meg kellett volna jelölnie, hogy a fogyasztók hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről, a reklám vagy annak hitelessége, illetve a szóban forgó tulajdonság ellenőrzése végett, vagy ha nem rendelkezik az ehhez szükséges szakértelemmel, annak ellenőrzése céljából.*”
- 87) Szintén tévesen hivatkozik a Versenytanács a VJ/104/2015. számú eljárásra. A VJ/104/2015. számú versenyfelügyeleti eljárásban a Versenytanács határozata 5 nappal a VJ/25/2016. sz. jelen eljárásban hozott előzetes álláspont meghozatal előtt született, tehát másfél évvel a kérdéses reklámok megjelenése után. Mindemellett a VJ/104/2015. sz. eljárásban született határozatot a Telekom bíróság előtt támadja meg.
- 88) Tekintettel arra, hogy a Versenytanács az előzetes álláspontjában (146. pont) megállapította, hogy a közzétett állítás valós volt, megvalósult az összehasonlító reklámmal kapcsolatos ellenőrizhetőségi követelménynek fent említett második módja, egy hatósági (jelen esetben versenyhatósági) vizsgálat során a GVH bemutatta, hogy az összehasonlítás alapját képező tényállítás és módszertan objektív, dokumentálható, megismételhető és rekonstruálható és ez alapján az állítás valós.
- 89) Az előzetes álláspont külön nem vizsgálta a tárgyilagosság kérdését, az ellenőrizhetőség hiányából vezeti le a Versenytanács, hogy az összehasonlító reklám nem felelt meg a tárgyilagosság követelményének. A Tpv. 10. § b) pontja alapján nem vonható le azon következtetés, hogy a tárgyilagosság teljesülésének alapfeltétele lenne a Tpv. 10. § b) első négy feltételének, így az ellenőrizhetőség feltételének teljesülése. A vizsgált

⁷⁶ Vj/63/2011Vj/57/2015., Vj/85/2011., Vj/80/2013., Vj/68/2012., Vj/41/2011., Vj/202/2007., Vj/133/2005.

összehasonlító reklám objektíve hasonlította össze a 4G mobilinternet aktív felhasználóinak számát, így megfelelt a tárgyilagosság követelményének.

VII.

Jogszályi háttér

- 90) A Tpv. 6/A. §-ának (1) bekezdése szerint tilos valamely termék, szolgáltatás, dolog módjára hasznosítható természeti erő, ingatlan, értékpapír, pénzügyi eszköz vagy vagyoni értékű jog (a továbbiakban együtt: áru) értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás nevének, megjelölésének, tevékenységének népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányuló olyan közlés, tájékoztatás, amely közvetve vagy közvetlenül felismerhetővé teszi a vállalkozás versenytársát, vagy a versenytárs által előállított, forgalmazott vagy bemutatott, a bemutatott áruval azonos vagy ahhoz hasonló rendeltetésű árut (a továbbiakban: összehasonlító reklám), ...
- 91) A Tpv. 10. §-a értelmében a Tpv. 6/A (1) bekezdése szerint definiált összehasonlító reklámban
- a) kizárólag azonos rendeltetésű vagy azonos szükségleteket kielégítő áruk hasonlíthatók össze,
 - b) az összehasonlításnak az áruk lényeges, meghatározó, jellemző és ellenőrizhető tulajdonságára kell vonatkoznia, és - ha az ár is az összehasonlítás tárgyát képezi, akkor e vonatkozásban is - tárgyilagosságnak kell lennie,
- 92) A Tpv. 10/C. §-ának (1) bekezdése alapján a Tpv. 10. §-ában foglalt rendelkezések megsértéséért azon a vállalkozáson túl, amelynek az üzleti gyakorlattal érintett áru értékesítése, szolgáltatása vagy eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll (a továbbiakban: üzleti gyakorlat alkalmazója), az is felel, aki az üzleti gyakorlat keretében közölt üzleti kommunikációt az arra alkalmas eszközök segítségével megismerhetővé teszi, valamint aki önálló gazdasági tevékenysége körében az üzleti kommunikációt megalkotja vagy ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt, ha a jogsértés az üzleti kommunikáció megjelenítési módjával összefüggő olyan okból ered, amely nem az üzleti gyakorlat alkalmazója kifejezett utasítása végrehajtásának a következménye.
- 93) A Tpv. 45. §-a értelmében a Gazdasági Versenyhivatal jár el versenyfelügyeleti eljárásban a Tpv. rendelkezéseinek megsértése esetén - a 86. § (1) bekezdése alapján a bíróság hatáskörébe tartozó ügyek kivételével -, továbbá azokban a hatósági ügyekben, amelyek tekintetében törvény az eljárást a hatáskörébe utalja. A Tpv. 46. §-a alapján a Gazdasági Versenyhivatal illetékessége az ország egész területére kiterjed.
- 94) A Tpv. 76. §-a (1) bekezdése alapján az eljáró versenytanács határozatában
- e) megállapíthatja a jogsértés tényét,
 - k) bírságot szabhat ki.
- 95) Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértő magatartást valósít meg. Az (1b) bekezdés értelmében a bírság összege legfeljebb a

vállalkozás, illetve azon – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társulásával szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

- 96) A Tpv. 78. §-ának (2) bekezdése értelmében a bírság legmagasabb összegének meghatározásakor a nettó árbevételt a határozat meghozatalát megelőző üzleti évre vonatkozó éves beszámoló vagy egyszerűsített éves beszámoló alapján kell meghatározni. Ha a vállalkozás működési ideje az adott évben egy évnél rövidebb, az adatokat éves szintre kell vetíteni. Ha a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételről nem áll rendelkezésre hiteles adat, az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. Beszámolóval nem rendelkező, újonnan alapított vállalkozás esetében az eljárás megindításának évére vonatkozó üzleti tervet, ennek hiányában a vállalkozás által a vizsgáló, illetve az eljáró versenytanács felhívására közölt, a számvitelről szóló törvénynek a közbenső mérleg készítésére vonatkozó szabályai szerint az eljárás megindításának napjával mint fordulónappal kiszámított nettó árbevételt kell figyelembe venni. A nettó árbevétel számítására egyebekben megfelelően alkalmazni kell a 24. § (3) bekezdését és a 27. § (7) bekezdését.
- 97) A Tpv. 78. §-ának (3) bekezdése szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
- 98) A Tpv. 44. §-ának (1) bekezdése értelmében a versenyfelügyeleti eljárásra – a Tpv. eltérő rendelkezése hiányában – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni meghatározott kivételekkel. A Ket. 13. §-a (2) bekezdésének e) pontja alapján a Ket. rendelkezéseit a versenyfelügyeleti eljárásban csak akkor kell alkalmazni, ha a Tpv. vagy az Fttv. eltérő szabályokat nem állapít meg.

VIII.

Az értékelés keretei

VIII.1. A releváns joggyakorlat

VIII.1.1. A közösségi ügyek

- 99) A viszonylag kis számú releváns közösségi ügyek közül a Lidl Belgium és a Colruyt között a brüsszeli tartományi bíróság előtt zajló perben a Bírósághoz intézett előkérdések tárgyában hozott ítélet emelendő ki⁷⁷.
- 100) Az ítélet 44. pontja szerint *...”a termék jellemzői jelentős, lényeges, ellenőrizhető és jellemző sajátosságainak együttes kritériumai – ahogyan azt e rendelkezés⁷⁸ előírja, és amely szemszögből az összehasonlítást elvégzik – biztosítják azt, hogy az említett összehasonlítás tárgyilagos legyen.”*
- 101) Az ítéletet - egyebek mellett – rámutatott arra, hogy a 84/450/EGK [irányelv] 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontja az összehasonlító reklám tárgyilagosságának biztosítása érdekében megköveteli, hogy a reklám által összehasonlított tulajdonságok ellenőrizhetők, azaz bizonyíthatók legyenek, azonban nem tartalmaz semmilyen pontosabb meghatározást, hogy pontosan milyen körülmények között és kinek kellene ellenőriznie az említett tulajdonságok hitelességét⁷⁹.
- 102) A Bíróság hangsúlyozta, hogy az irányelv által követett célok nem teszik lehetővé azt a megfontolást, hogy az összehasonlított tulajdonságok hitelessége ellenőrzésének inkább a fogyasztó vagy az egyéb érdekelt, különösen az összehasonlításba bevont versenytársak számára kellene nyitottnak lennie.⁸⁰
- 103) Jelen ügy szempontjából kiemelendő az ítélet 68. pontja, amely szerint rá a reklámozónak képesnek kell lennie arra, hogy megfelelő eszközökkel bizonyítsa a reklámjában szereplő tényállítások hitelességét, és bizonyos esetekben ezt a bíróság vagy a közigazgatási hatóság is megkövetelheti tőle.
- 104) Az ítélet 71. pont szerint a fogyasztó azon lehetősége, hogy egy közigazgatási vagy bírósági eljárás keretében megszerezze reklámozótól a reklámban szereplő adatok hitelességére vonatkozó bizonyítékokat, nem mentesíti ezt a reklámozót - amennyiben a reklám az összehasonlított termékeket és árakat nem sorolja fel - különösen a reklám címzettjei számára annak megjelölési kötelezettsége alól, hogy azok hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről, az összehasonlítás hitelességének ellenőrzése vagy ellenőriztetése céljából.
- 105) Az összehasonlítás elemeihez való ilyen hozzáférhetőség mindazonáltal nem jelenti azt, hogy a reklám személyesen eljáró címzettje számára bármely körülmények között ellenőrizhetőnek kell lennie az összehasonlított tulajdonságok hitelességének. Ebben a

⁷⁷ C-356/04. Lidl Belgium ügy

⁷⁸ Értsd: a 97/55. sz. irányelv hetedik preambulumbekzdése

⁷⁹ Az ítélet. 64. pontja

⁸⁰ u.o. 65. pont

tekintetben elegendő, ha az ilyen ellenőrzést lehetővé tévő elemek az ítélet 71. pontjában megfogalmazott feltételek között hozzáférhetőek az említett címzett számára olyan módon, hogy általában saját maga elvégezhesse a kívánt ellenőrzést, vagy kivételesen, ha egy ilyen ellenőrzés olyan szakértelmet igényel, amellyel ő maga nem rendelkezik, azt egy harmadik személlyel elvégeztethesse.

- 106) Az előző megfontolásokra tekintettel a Bíróság szerint az irányelv 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy összehasonlító reklámban említett tulajdonság nem teljesíti az e rendelkezésben szereplő ellenőrizhetőség követelményét, ha az ezen tulajdonság említésén alapuló összehasonlítás elemeit a reklám nem sorolja fel, kivéve ha a reklám - különösen a reklámmüzenet címzettjei számára - megjelöli, hogy ezen címzettek hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről, a reklám vagy annak hitelessége, illetve a szóban forgó tulajdonság ellenőrzése végett, vagy ha nem rendelkeznek az ehhez szükséges szakértelemmel, annak ellenőriztetése céljából.

VIII.1.2. A magyar joggyakorlat

- 107) A Versenytanács a Vj/63/2011. RTL Klub ügyben kiemelte, hogy a reklámozónak meg kell jelölnie, hogy a reklám címzettjei hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről az összehasonlítás hitelességének ellenőrzése vagy ellenőriztetése céljából.⁸¹
- 108) A Versenytanács a Vj/37/2012. Vodafone ügyben megjegyezte, hogy „a lefedettség a szolgáltatás földrajzi elérhetőségének a mértéke. A le- és feltöltés sebességénél – ami nem vitásan lényeges tulajdonsága a mobilinternet hálózatnak – adott esetben sokkal nagyobb horderejű kérdés az, hogy egyáltalán igénybe vehető-e a szolgáltatás, és el lehet-e vele érni azt a személyt, adatforrást, akit/amit a használó el kíván érni. Mindezekre tekintettel a Versenytanács aggálymentesen megállapíthatónak látja azt, hogy a mobilinternet szolgáltatás kapcsán lényeges tulajdonságnak minősül a lefedettség.”⁸²
- 109) Ugyanakkor leszögezte, hogy a mobilinternet szolgáltatás lényeges, a fogyasztói döntés szempontjából alapvető tulajdonsága a szolgáltatás területi lefedettsége ... A lefedettség elsősorban azért fontos a fogyasztó számára, mert ezen múlhat, hogy ő igénybe tudja e venni a – mások számára elérhető – szolgáltatást, de az sem elhanyagolható szempont, hogy akiket a szolgáltatás igénybevétele útján el kíván érni, azok vajon olyan földrajzi helyen találhatók-e, amelyet a szolgáltatás lefed. Mobilinternet szolgáltatás esetén a fogyasztói várakozás mintegy felfokozódik, egyrészt mivel a fogyasztó nem csupán állandó és ideiglenes lakóhelyén, munkahelyén kívánja igénybe venni a szolgáltatást, hanem ezen pontok közötti közlekedése és egyéb utazásai során is igényt tart a szolgáltatásra, másrészt, mert az elérni kívánt személyek esetén is feltételezhető ugyanilyen mobilitás. A fogyasztók ma már igénylik, hogy a szélessávú mobilinternet szolgáltatást utazásuk során folyamatosan igénybe tudják venni. A „homogén” szolgáltatás iránti igénnyel nem fér össze pl. az, hogy vonatutazás során internetről nézett film megakadjon és csak a

⁸¹ Vj/63/2011. RTL Klub ügy határozatának 115. pontja

⁸² Vj/37/2012. Vodafone ügy határozatának 53. pontja

következő település körzetét elérve lehessen a „mozizást” folytatni, vagy megszakadjon a „csetelés”.⁸³

- 110) A Versenytanács a Vj/18/2014. sz. Alveola ügyben leszögezte, hogy a tárgyilagosság két fontos szempontból vizsgálható: 1. az eljárás alá vont objektív kritériumok mentén kiválasztott szempontok mentén hasonlította-e össze az árakat, és 2. a kiválasztott kritériumok alapján az árak összevetése ugyancsak objektív módon történt-e.
- 111) Továbbá megállapította, hogy a „targyilagosság 2. szempontrendszerén belül azt kell megvizsgálni, hogy az egyébként objektíve (tehát a fogyasztói/felhasználói igények szempontjából valóban fontos) szempontok miképpen lettek bemutatva, a reklámozó az összevetés során nem alkalmazott-e inkorrekt módszereket, kellően pontosak voltak az összevetett adatok (nem függetlenül az ellenőrizhetőség követelményétől).”⁸⁴
- 112) Az eljárás alá vont a jelen eljárásban a Vj/86/2015. Unilever ügyben hozott végzést emelte ki beadványában, mint amely álláspontja szerint az összehasonlítás tárgyilagossága tekintetében az európai bírósági esetjog iránymutatását követi, mely iránymutatás a Tpv. tekintetében is közvetlenül alkalmazandó⁸⁵. Ez alapján a tárgyilagosság a következőket feltételezi:
- a termék jellemzői jelentős, lényeges, ellenőrizhető és jellemző sajátosságainak együttes kritériumai biztosítják azt, hogy az összehasonlítás tárgyilagós legyen,
 - az említett négy kritériumot teljesítő tulajdonságokat tárgyilagosan kell összehasonlítani, azaz a reklámban tett összehasonlításnak tárgyilagós módon észlelhető tulajdonságokra kell vonatkoznia, és nem olyanokra, amelyeket a szubjektív ízlés vagy preferencia határoz meg. A tárgyilagosság második szintje tehát az olyan összehasonlítások kizárására irányul, amelyek szubjektív értékelésből, nem pedig tárgyilagós összehasonlításból erednek,
 - amennyiben az összehasonlító reklám tartalmazza az áruk árainak összehasonlítását, köteles azt tárgyilagósan bemutatni.⁸⁶

Az összehasonlító reklámokkal szemben támasztott követelmények

- 113) Az összehasonlító reklámokkal szemben támasztott követelményeket a Tpv. 10. §-a határozza meg. Ennek legfontosabb elemei, hogy az összehasonlító reklám:
- kizárólag azonos rendeltetésű vagy azonos szükségleteket kielégítő árukat hasonlíthat össze (helyettesíthetőség követelménye);
 - az összehasonlításnak az áruk lényeges, meghatározó, jellemző és ellenőrizhető tulajdonságára kell vonatkoznia és tárgyilagósnak kell lennie (ha az ár is az összehasonlítás tárgyát képezi, akkor e vonatkozásban is),
 - az összehasonlító reklám nem lehet megtévesztő sem.

⁸³ u.o. 55. pont

⁸⁴ Vj/18/2014. sz. ügyben hozott határozat 60-61. pontja

⁸⁵ Itt hivatkozik a C-356/04 sz. ügyben hozott, fentebb hivatkozott a bírósági ítéletre.

⁸⁶ A végzés 69. pontja.

114) A fenti feltételek egymással szorosan összefüggenek, így elhatárolásuk egyes esetekben nehézséget is jelenthet, azonban a lényeg, hogy a jogszerű összehasonlító reklám objektív képet ad a fogyasztóknak. Nem lehet objektív azonban a fogyasztókban kialakult kép, ha⁸⁷

- „..."

- *olyan tulajdonság szerepel az összehasonlításban, ami ellenőrizhetetlen: sem a fogyasztó nem tud utánajárni, utánanézni a jellemzőnek vagy a különbségnek, illetve nem tudja tesztelni, kivizsgálni vagy egyáltalán értelmezni a reklámban megjelenített különbséget, sem egy hatósági vizsgálatban nem igazolható a jellemző vagy azok különbsége (mert túl szubjektív, az összehasonlítás maga nem dokumentált vagy nem is dokumentálható, megismételhetetlen, rekonstruálhatatlan) – az ellenőrizhetőség követelménye tehát valamiféle kézzelfoghatóságot, igazoltságot, igazolhatóságot is feltételez, és ugyanúgy a szubjektivitás és a megfoghatatlanság ellen hat, mint a tárgyilagosság általános követelménye,...*"

115) Következésképpen egy összehasonlító reklám hitelességének igazolásakor nem lehet elegendő az állítások valóságosságának feltételezése, szubjektív megítélése, hanem azok hitelt érdemlő alátámasztása is szükséges.

IX.

A vizsgált magatartás jogi értékelése

116) A jelen eljárásban a vizsgálat tárgya az, hogy az eljárás alá vont vállalkozás 2015. július 1. és augusztus 31. között alkalmazott, „A Telekom 4G mobilinternetet használják a legtöbben. Bízd rá magad!” kampánya keretében közzétett reklámok megfelelnek-e a Tptv. 10. § b) pontjában foglaltaknak.

117) A fenti kampányban tett állításokat az eljáró versenytanács összehasonlító reklámként értelmezte, ezért ennek értékelésére a Tptv. összehasonlító reklámra vonatkozó rendelkezései, és nem pedig az Fttv. alapján került sor. Az eltérés a két jogalap között – az eljárás alá vont álláspontjával ellentétben – nem érinti az eljárás alá vont azon kötelezettségét, hogy „[A] reklámozónak képesnek kell lennie arra, hogy megfelelő eszközökkel bizonyítsa a reklámjában szereplő tényállítások hitelességét, és bizonyos esetekben ezt a bíróság vagy a közigazgatási hatóság is megkövetelheti tőle.”⁸⁸

A fogyasztók által érzékelt üzenet

118) A jelen reklámkampány fő üzenetét a kampány szlogenje hordozza. „A Telekom 4G mobilinternetet használják a legtöbben. Bízd rá magad!” reklámüzenet egyértelmű üzenete az, hogy a Telekom 4G mobilinternetet többen használják, mint a Telenor 4G mobilinternet vagy a Vodafone 4G mobilinternet szolgáltatását.

⁸⁷ Lásd a Vj/86/2015. sz. eljárásban hozott határozat 79. pontját.

⁸⁸ C-356/04 sz. ügy, Lidl Belgium GmbH&Co. KG kontra Etablissements Franz Colruyt NV, 68. pont

A fogyasztói célcsoport

- 119) A Telekom 4G kampányának célcsoportja nem csak a mobilinternetezők köre, hanem azon fogyasztók is ide tartoznak, akik még nem használnak mobilinternetet, de nem zárják ki, hogy a jövőben az internethasználatukat a mobil hálózatra is kiterjesztik.

Az összehasonlított tulajdonság

- 120) Az eljárás alá vont egyetlen tulajdonságot emelt ki a vizsgált kereskedelmi gyakorlat fő üzenetében, a Telekom 4G mobilinternet hálózatát választók számát, amelyet részben a hálózatot használók ügyfelek számával, részben a lefedettséggel hozott összefüggésbe.

A piacelsőségi állítások összehasonlító reklámként való értékelése

- 121) Az eljárásban vizsgált üzenet formáját tekintve piacelsőségi állítás. Ám a Tpv. 6/A (1) bekezdésében leírt meghatározás szerint „az olyan közlés, tájékoztatás, amely közvetve vagy közvetlenül felismerhetővé teszi a vállalkozás versenytársát, vagy a versenytárs által előállított, forgalmazott vagy bemutatott, a bemutatottal azonos áruval azonos vagy ahhoz hasonló rendeltetésű árut” összehasonlító reklámnak tekintendő.
- 122) Mivel az érintett szolgáltatás, illetve áru – 4G mobilszolgáltatás – piacán a fogyasztók számára közismert a másik két versenytárs kiléte, így közvetve felismerhetővé vált a versenytársak szolgáltatása is. Mindez összhangban van a Versenytanács gyakorlatával, amely szerint „*másik vállalkozás, illetve annak terméke felismerhetőségének kérdése sajátos módon jelentkezik abban az esetben, ha az adott piacon igen kevés számú versenytárs van jelen, s személyük közismertnek tekinthető. Ilyenkor a piacelsőségi állítást tartalmazó reklám összehasonlító reklámnak is minősülhet.*”⁸⁹ Erre tekintettel – az eljárás alá vont által sem vitatottan – a fent meghatározott reklámüzenet összehasonlító reklámnak minősül.
- 123) Az előbbiekre tekintettel megállapítható, hogy a Telekom által közzétett reklámokban közvetetten felismerhetőek a versenytársak, illetve szolgáltatásuk, így ezen reklámok a fent rögzítettek szerint a Tpv. 6/A. § (1) bekezdése értelmében összehasonlító reklámnak minősülnek.

A helyettesíthetőség követelménye

- 124) Az eljárás alá vont piacelsőségi állítást fogalmazott meg a saját 4G hálózatot használók számára vonatkozóan, melyre tekintettel megállapítható, hogy állítását a Telenor és a Vodafone 4G hálózatához viszonyítva tette.
- 125) Így a helyettesíthetőség követelményének a reklámok megfelelnek, mivel a három szolgáltató 4G hálózatát az azokat használók száma szerint hasonlítják össze a lehetséges fogyasztói percepció szerint is.

⁸⁹ A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának az Fttv-vel, Grt-vel és a Tpv. III. fejezetével, a Gyftv.-vel és az Éltv-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései (2015) III.13.7. pont.

Az 4G mobilhálózatot használók számára vonatkozó állítások ellenőrizhetősége

- 126) A joggyakorlat⁹⁰ alapján a vállalkozás az összehasonlító reklámmal kapcsolatos ellenőrizhetőségi követelménynek két módon tehet eleget:
- a. lehetővé kell tennie, hogy a fogyasztó utánajárhasson, utánanézhessen az adott összehasonlítás alapját képező adatoknak és módszernek annak érdekében, hogy tesztelhesse, kivizsgálhassa vagy egyáltalában értelmezhesse a reklámban megjelenített különbségeket, amelyek révén az ellenőrizni kívánt sorrend kialakul; vagy
 - b. ha a fentieknek objektív akadálya van, egy hatósági (jelen esetben versenyhatósági) vizsgálat során tudja bemutatni, hogy az összehasonlítás alapját képező tényállás és módszertan objektív, dokumentálható, megismételhető, rekonstruálható.
- 127) Jelen ügyben az eljárás alá vont állításainak igazolására benyújtotta a fentebb ismertetett NMHH gyorsjelentést, valamint hivatkozott a VJ/104/2015. sz. eljárásban benyújtott lefedettség térképekre. Ezen túlmenően előadta, hogy bár ő maga nem rendelkezik a versenytársai 4G mobilhálózatot használóinak számára vonatkozó információval, feltételezi, hogy a GVH ezeket az adatokat a Vj/18/2015. sz. eljárásban bekérte a versenytársaktól is (nem csak tőle). Ennek alapján álláspontja szerint a GVH ellenőrizni tudja a jelen eljárásban vizsgált reklámállítás valóságtartalmát is.
- 128) Az NMHH gyorsjelentés kapcsán megállapítható, hogy az 2014 januárjában készült el utoljára, míg a Telekom által közzétett állítás 2015 júliusában és augusztusában jelent meg. A Telekom állítását másfél évvel korábbi adatokra kívánta alapozni. Megállapítható továbbá, hogy a hivatkozott gyorsjelentés nem tartalmaz olyan adatot, melynek alapján a 4G használók száma megállapítható lenne, tekintettel arra, hogy a gyorsjelentés a mobilinternetet használókra vonatkozóan nem tesz különbséget a hálózat típusa (4G/3G/2G) között.
- 129) Az eljáró versenytanács szerint az eljárás alá vont által hivatkozott NMHH gyorsjelentés a mobilinternet hálózat használóira, használatára vonatkozó adatokat tartalmaz, amelyekből semmilyen módon nem lehet következtetni a 4G hálózat használati adataira, tekintettel arra, hogy a gyorsjelentés készítésének idején a mobilinternet használata 2G vagy 3G hálózaton keresztül is lehetséges volt. A gyorsjelentés nem tartalmazott információkat arra vonatkozóan, hogy a mobilinternet használat miképpen oszlott meg a háromféle generációs hálózatok között.
- 130) A fentiekből következően az NMHH gyorsjelentése – a 4G hálózat használóira vonatkozó adatok hiányában - az eljárás alá vont azon állítása alátámasztására sem alkalmas, hogy a 2014. januári helyzetben olyan nagy volt a különbség közte és versenytársai között, hogy annak másfél év során történő jelentős csökkenésére vagy éppen megszűnésére ésszerűen nem lehetett számítani.
- 131) A VJ/18/2015. sz. ügyben a Telekom által hivatkozott versenytársi adatok sem a jelen eljárásban vizsgált reklámkampányt megelőzően, sem később – tekintettel azok üzleti

⁹⁰ Lásd a Vj/86/2015. sz. eljárásban hozott határozat 79 .pontját.

titok jellegére – nem állhattak az eljárás alá vont rendelkezésére, azokra az összehasonlító reklámállítást hitelesen nem alapozhatta. Ugyanis ezekkel az információkkal az eljárás alá vont a kampányának időszakában maga által is elismerten nem rendelkezett, erre tehát nem alapozhatott semmiféle állítást. A fenti számú ügyben a versenytársak 4G hálózatának használatára vonatkozó adatokkal a Telekom nem rendelkezett, legfeljebb arról lehetett vélekedése (akár tudomása), hogy ilyen adatokkal a GVH rendelkezik, annak tartalmáról azonban semmiféle tudomása nem lehetett. Továbbá, a jelen eljárásban vizsgált reklámállítás közzétételekor még arról sem lehetett biztos tudomása, hogy a Vj/18/2015. sz. eljárásban a GVH a 4G mobilhálózatok használóinak számát be fogja kérni, arról meg még kevésbé, hogy a jelen eljárásban releváns időszakra vonatkozóan a szolgáltatók egyáltalán rendelkezni fognak-e ezekkel az adatokkal. Az összehasonlító reklám ellenőrizhetőségét nem alapozhatja a reklámozó általa meg nem ismerhető információkra, még akkor sem, ha (akár alappal) feltételezi, hogy a hatóság azok valóságtartalmáról meg fog tudni győződni. Jelen ügyben azonban még ez utóbbiról sem lehetett tudomása az eljárás alá vontnak, hiszen – amint azt az V.3. fejezetben bemutatott táblázat mutatja – a 4G hálózatot használók számára vonatkozóan a [üzleti titok] 2015. októberét megelőző időszakra nem tudott olyan adatot szolgáltatni, amely valamennyi felhasználóját tartalmazta volna, a [üzleti titok] pedig csak 2015. májusától kezdődően rendelkezett a szükséges információkkal.

- 132) A VJ/86/2015. sz. eljárásban kialakított joggyakorlat szerint a vállalkozás az összehasonlító reklámmal kapcsolatos ellenőrizhetőségi követelménynek két módon tehet eleget: a) lehetővé teszi a fogyasztó utánajárhasson, utánanézhessen az adott összehasonlítás alapját képező adatoknak és módszernek vagy b) ha a fentieknek objektív akadálya van, a reklámot közzétevő vállalkozás egy hatósági (jelen esetben versenyhatósági) vizsgálat során tudja bemutatni, hogy az összehasonlítás alapját képező tényállás és módszertan objektív, dokumentálható, megismételhető, rekonstruálható.
- 133) Az eljáró versenytanácsnak az ellenőrizhetőséggel összefüggésben először is abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az ellenőrizhetőség kritériumát a reklámüzenetben foglalt tényállítás (a vizsgált időszakban Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben) valóságtartalmára kell-e alkalmazni vagy pedig az ellenőrizhetőség objektív lehetőségének vizsgálatára, függetlenül annak valóságtartalmától.
- 134) A Telekom álláspontja szerint az összehasonlító reklám tárgyilagosságának megítélésekor nem elégséges az összehasonlító reklámot közzétevő által a hatóság rendelkezésére bocsátott bizonyítékok mérlegelése. A Ket. 55. §-a és a Tpv. 64/B. §-a együttes mérlegelésével a hatóságnak teljes tényfeltárást kell végeznie, adott esetben a Tpv. 64/B. § (4) bekezdésében foglalt adatszolgáltatásra való kötelezés eszközével.
- 135) Az eljáró versenytanács csak részben osztja az eljárás alá vont fent leírt álláspontját. Helytállóan hivatkozott az eljárás alá vont arra, hogy amennyiben az eljárás megindításakor vagy az eljárás során bármikor nem kerül sor az Fttv. behívására, akkor az összehasonlító reklámállítás valóságtartalmára vonatkozó Fttv. 14. §-a szerinti igazolási kötelezettsége az eljárás alá vontnak nincs. Az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy ha az eljárás bármely fázisában alappal lett volna vélelmezhető, hogy a vizsgált összehasonlító reklámállítás egyben megtévesztő is, akkor erre is megindult volna az eljárás az Fttv. 6. vagy 7. §-ai alapján. Ilyen körülmény azonban az eljárás során nem merült fel.
- 136) Ugyancsak helytálló az eljárás alá vontnak a Tpv. 64/B. § (2) bekezdésére való hivatkozása is, amely csak üzletfél megtévesztésének vélelme esetén (Tpv. 8. §) teszi

kötelezővé az eljárás alá vont számára az üzleti gyakorlata részét képező tényállítás valóságtartalmának igazolását.

- 137) A *Lidl Belgium* ügyben a Bíróság ítéletének 64. pontja rámutatott, hogy a 84/450/EKG [irányelv] 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontja az összehasonlító reklám tárgyilagosságának biztosítása érdekében megköveteli, hogy a reklám által összehasonlított tulajdonságok ellenőrizhetők, azaz bizonyíthatók legyenek, azonban nem tartalmaz semmilyen pontosabb meghatározást, hogy pontosan milyen körülmények között és kinek kellene ellenőriznie az említett tulajdonságok hitelességét. A 65. pont szerint az irányelv által követett célok nem teszik lehetővé azt a megfontolást, hogy az összehasonlított tulajdonságok hitelessége ellenőrzésének inkább a fogyasztó vagy az egyéb érdekeltek, különösen az összehasonlításba bevont versenytársak számára kellene nyitottnak lennie.
- 138) Ugyanakkor az ítélet 71. pontja szerint a fogyasztó azon lehetősége, hogy egy közigazgatási vagy bírósági eljárás keretében megszerezze reklámozótól a reklámban szereplő adatok hitelességére vonatkozó bizonyítékokat, nem mentesíti ezt a reklámozót - amennyiben a reklám az összehasonlított termékeket és árakat nem sorolja fel - különösen a reklám címzettjei számára annak megjelölési kötelezettsége alól, hogy azok hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről, az összehasonlítás hitelességének ellenőrzése vagy ellenőriztetése céljából.
- 139) A Bíróság végül is úgy válaszolt az előkérdésre, hogy egy összehasonlító reklámban említett tulajdonság nem teljesíti az ellenőrizhetőség követelményét, ha valamely tulajdonság említésén alapuló összehasonlítás elemeit a reklám nem sorolja fel, kivéve ha a reklám - különösen a reklámüzenet címzettjei számára - megjelöli, hogy ezen címzettek hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről, a reklám vagy annak hitelessége, illetve a szóban forgó tulajdonság ellenőrzése végett, vagy ha nem rendelkeznek az ehhez szükséges szakértelemmel, annak ellenőriztetése céljából.
- 140) A bírósági ítélet 70. pontja a 69. ponttal összefüggésben értelmezendő. A 69. pont szerint „Az irányelv 6. cikke ebben a tekintetben kötelezi a tagállamokat, hogy a megnevezett bíróságokra vagy a közigazgatási hatóságokra ruházzák az irányelv tiszteletben tartására vonatkozó hatásköröket, megköveteljék a reklámozótól, hogy bizonyítékot mutasson be a reklámban szereplő tényállítások hitelességéről, amennyiben a reklámozó és az eljárásban szereplő másik fél jogos érdekeit tekintetbe véve az adott eset körülményei alapján ez a követelmény helyénvalónak tűnik, 'az összehasonlító reklám esetében pedig megkövetelhetik, hogy a reklámozó az említett bizonyítékokat rövid időn belül bemutassa'. Ugyanez a rendelkezés azt is előírja, hogy ezekre a közigazgatási hatóságokra és bíróságokra ruházzák azt a hatáskört, hogy a tényállításokat helytelennek tekintsék, ha a kért bizonyítékot nem nyújtják be, vagy azokat elégtelennek ítélik.”
- 141) A fenti 69. ponthoz kapcsolódóan kell értelmezni a 70. pontot, miszerint ... „Ebből következik, hogy a reklámozónak képesnek kell lennie, hogy az általa elvégzett összehasonlítás hitelességét rövid időn belül bizonyítsa, az irányelv nem követeli meg tőle, hogy a reklám megfogalmazását megelőzően minden érdekelt rendelkezésére bocsássa az ilyen bizonyítékokat.” A 70. pont tehát a 69. pontban megfogalmazott „rövid időn belüli bemutatás” kötelezettségét pontosítja annyiban, hogy annak nem kell a reklám közzétételét megelőzően minden érdekelttel szemben eleget tennie. Az ítélet 70. pontja tehát a közzététel előtti helyzetre vonatkozik, az eljáró versenytanács azonban jelen eljárásban nem vizsgálta, hogy az eljárás alá vont a reklám közzétételét megelőzően

milyen bizonyítékokkal rendelkezett, de különösen nem azt, hogy azokat a reklám közzétételét megelőzően kinek kellett volna rendelkezésére bocsátania. Erre tekintettel az eljáró versenytanács szerint jelen ügyben a C-356/04. Lidl Belgium ügyben hozott bírósági ítélet 70. pontja nem releváns. Az összehasonlító reklámozót a fogyasztókkal szemben terhelő kötelezettsége tekintetében az ítélet 71. pontja az irányadó.

- 142) Ebből az következik, hogy az összehasonlító reklámban meg kellett volna az eljárás alá vontnak jelölnie, hogy a fogyasztók hol és hogyan szerezhetnek *nehézség nélkül* tudomást az összehasonlítás elemeiről, a reklám vagy annak hitelessége, illetve a szóban forgó tulajdonság ellenőrzése végett, vagy ha nem rendelkeznek az ehhez szükséges szakértelemmel, annak ellenőriztetése céljából. Az eljárás alá vontnak az összehasonlító reklámállítást objektív ellenőrizhetőségét a fogyasztó számára legalább olyan mértékig biztosítani kell, hogy hol és hogyan szerezhetnek *nehézség nélkül* tudomást az összehasonlítás elemeiről, a reklám vagy annak hitelessége, illetve a szóban forgó tulajdonság ellenőrzése végett.
- 143) Jelen esetben az eljárás alá vont a fogyasztók felé „mindössze” a 34)-35) pontban leírt információkat kommunikálta, amelyek között semmilyen arra vonatkozó utalás nincs, hogy az eljárás alá vont mire alapozza a reklámállítást, illetve hogy a fogyasztók miképpen, milyen módon, milyen szakértők vagy hatóság segítségével képesek ellenőrizni a tényállítás valóságtartalmát vagyis a reklámállítást hitelességét.
- 144) Az eljárás alá vont által javasolt „ellenőrizhetőségi teszt” második lehetősége (75. pont, második francia bekezdés) a Bíróság ítéletének 71. pontja alapján nem értelmezhető az első lehetőségtől függetlenül. Ha ugyanis objektív akadálya van annak, hogy a fogyasztó maga utánajárhasson, utánanézhessen az adott összehasonlítás alapját képező adatoknak és módszernek annak érdekében, hogy tesztelhesse, kivizsgálhassa vagy egyáltalában értelmezhesse a reklámban megjelenített különbségeket, amelyek révén az ellenőrizni kívánt sorrend kialakul, akkor is jeleznie kell a reklámozónak, hogy a fogyasztó hogyan és kivel/mivel ellenőriztetheti az összehasonlítás alapját képező adatokat és módszert. Jelen eljárásban ez nem történt meg.
- 145) Nem mindegy továbbá, hogy miben áll az az objektív akadály, ami miatt a fogyasztók közvetlenül nem ismerhetik meg az összehasonlítás alapját képező adatokat és módszert. Ha ugyanis az objektív akadály az, hogy maga az eljárás alá vont sem rendelkezik ezekkel az információkkal, akkor nem lehet abban a helyzetben, hogy hitelt érdemlően bármilyen tényállítást tegyen.
- 146) A lefedettségi térképek és az előfizetői/használó fogyasztószám között az eljárás alá vont szoros korrelációs kapcsolatot feltételez, amelyet azonban semmilyen objektív ténnyel és/vagy számítással nem támasztott alá. Feltéve, de meg nem engedve, hogy az országos lefedettség és a használók száma között szoros korreláció van, az eljáró versenytanács önmagában a lefedettségi térképekre való hivatkozást sem tartja elfogadhatónak a hálózatot országos lefedettségének igazolására, tekintettel arra a körülményre is, hogy a lefedettség és a fogyasztói (4G mobilinternetre vonatkozó) választás közötti kapcsolat más

jellegű⁹¹, mint amit a kereskedelmi gyakorlat sugallhat, továbbá míg a lefedettség egy időponthoz, időszakhoz kötődő jellemző, addig a fogyasztói szokások, választások ideje, időszaka ennek nem feltétlenül feleltethető meg. Maga az eljárás alá vont azzal kapcsolatban semmit nem nyilatkozott, hogy az összehasonlítást milyen időszak vagy választási helyzet tekintetében tette meg, így ebben a körben bármely értelmezés elképzelhető. Az eljáró versenytanács hivatkozik a Vj/104/2015. sz. eljárásban kifejtettekre. Ezek közül az alábbiakat emeli ki.

- 147) Az eljáró versenytanács megállapíthatónak tartotta a VJ/104/2015. sz. eljárásban, hogy a Telekom a „legnagyobb 4G” hálózatra vonatkozó állításai a lefedettség tekintetében nem teljesítik az összehasonlító reklám jogszerű közzététele ellenőrizhetőségre vonatkozó feltételét, ezzel megsértette a Tpv. 10. §-a b) pontjának erre vonatkozó rendelkezését, mivel a Magyar Telekom csak saját lefedettségi térképét közölte és a lefedettségi térképek nem alkalmasak az országos lefedettséggel kapcsolatos állítások fogyasztók általi pontos ellenőrzésére, és az eljárás alá vont a reklámban nem közölte, hogy a fogyasztónak milyen objektív lehetőségek állnak rendelkezésére ahhoz, hogy a reklámüzenetben foglalt tényállítás valóságtartalmát szakértőkkel vagy hatósággal ellenőriztetni tudja.
- 148) Ezen álláspontját az eljáró verseny jelen eljárásban is fenntartja, különös tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont ugyanazon lefedettségi térképekre alapozta állításait. Következésképpen, a mobilhálózat használóinak számára vonatkozó elsőbbségi állítás alátámasztására a lefedettségi térképek, illetve az országos lefedettségi adatok akkor sem lehetnének alkalmasak, ha a lefedettség és a felhasználók száma között szoros korreláció lenne. Ezt az állítását azonban az eljárás alá vont semmilyen megfontolással nem támasztotta alá. Az eljáró versenytanács szerint önmagában a nagyobb lefedettség nem feltétlenül eredményezi a nagyobb felhasználói számot, hiszen lehetséges, hogy a Telekom által egyedül lefedett területek viszonylag ritkán lakott területek, ellenben a sűrűbben lakott területeken semmi sem zárja ki, hogy a Telekom versenytársainak legyen nagyobb az előfizetői/felhasználói száma.
- 149) A fentiekre tekintettel a lefedettségi térképek és adatok nem alkalmasak arra, hogy annak alapján a Telekom által közölt elsőbbségi állítás a 4G mobilhálózatot használóinak számára objektív módon ellenőrizhető legyen. A fentiekben az is megállapításra került, hogy sem az NMHH eljárás alá vont gyorsjelentése, sem a KSH által mért, a 77) pontban hivatkozott adatai, sem pedig az Ariosz Kft. által készített piackutatás adatai nem alkalmasak a jelen eljárásban vizsgált reklámállítás valóságtartalmának ellenőrzésére, mivel nem igazolható, hogy az ezekben feltüntetett adatok (mobilinternetet használók száma 2G, 3G, 4G bontás nélkül, illetve a SIM-kártyák száma) és a 4G mobilinternetet ténylegesen használók száma között számszerűen kimutatható összefüggés lenne.
- 150) A fentiek alapján az eljáró versenytanács megállapította, hogy nem teljesült az ellenőrizhetőség kritériuma a reklámüzenetben foglalt tényállítás fogyasztók általi ellenőrizhetősége vonatkozásában arra tekintettel, hogy a Magyar Telekom a reklámjában

⁹¹ T.i. a 4G hálózat „választásához” nem elegendő az, hogy egy adott területen a szolgáltatás elérhető legyen, hanem – egyebek mellett - függ a SIM kártya, illetve a készülék által biztosított beállítási lehetőségektől is, amelyekre vonatkozóan a fogyasztói szokások a vizsgált időszakot megelőzőekhez képest változhattak és feltehetően változtak is.

semmilyen információt nem közölt, hogy a 4G mobilinternet hálózatot használó (választó) ügyfelek számával kapcsolatos állítással kapcsolatban a fogyasztónak milyen objektív lehetőségek álltak rendelkezésére ahhoz, hogy a reklámműzenetben foglalt tényállítás valóságtartalmát szakértőkkel vagy hatósággal ellenőriztetni tudja.

- 151) Az eljárás alá vont szerint – lásd 86) pont – ilyen információközlési kötelezettség a *Lidl Belgium* ügy ítéletéből nem vezethető le az ügy alapját képező összehasonlító reklám sajátosságai miatt. Ezért az ítélet 71. pontjában megfogalmazott közlési kötelezettség jelen ügyben nem alkalmazható. Nem helytálló azonban az eljárás alá vont értelmezése az alábbiak miatt.
- 152) Az előzetes döntéshozatali ügyben a Bírósághoz intézett negyedik kérdésre adott válasszal függ össze, amely így szólt: „A 84/450/EGK [irányelv] 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy összehasonlító reklámban ismertetett termékjellemző csak abban az esetben felel meg az e cikk szerinti ellenőrizhetőségi követelménynek, ha annak helytállóságát a reklám címzettjei is ellenőrizni tudják, vagy elegendő, ha ezt a reklám címzettjének nem minősülő harmadik személyek tudják ellenőrizni?”⁹². A kérdés általánosságban szól az összehasonlító reklámokkal kapcsolatos elvárásról az ellenőrizhetőséggel összefüggésben: elegendő-e, ha a reklám helytállóságát a reklám címzettjeinek nem minősülő harmadik személy tudja ellenőrizni. A Bíróság a kérdésre úgy válaszol, hogy „a fogyasztó egy közigazgatási vagy bírósági eljárás keretében is megszerezheti a reklámban szereplő adatok hitelességére vonatkozó bizonyítékokat”, de ez „nem mentesíti ... a reklámozót ... különösen a reklám címzettjei számára annak megjelölési kötelezettsége alól, hogy azok hol és hogyan szerezhetnek nehézség nélkül tudomást az összehasonlítás elemeiről, az összehasonlítás hitelességének ellenőrzése vagy ellenőriztetése céljából.” (Ítélet, 71. pont). Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ez azt jelenti, hogy a reklám címzettjei felé történő igazolási kötelezettség nem mellőzhető teljesen, és nem csak az adott ügyben releváns termékválasztékok összetételére vonatkozóan. Ezt az értelmezést támasztja alá az Ítélet 72.⁹³ és 73.⁹⁴ pontjai is. A 72. pont szerint a reklám címzettjének lehetővé kell tenni, hogy módjában álljon meggyőződni, hogy helyesen tájékoztatták-e a reklámozott termék vásárlása tekintetében, vagy ha az ilyen ellenőrzés olyan szakértelmet igényel, amellyel ő maga nem rendelkezik, azt egy harmadik személlyel elvégeztethesse (73. pont). Ebből következik, hogy a fogyasztó felé a reklám hitelességének ellenőrzésére vonatkozóan legalább annyit meg kellett volna az eljárás alá vontnak jelölnie a reklámban, hogy a reklám hitelessége, illetve a szóban forgó tulajdonság ellenőrzése során miképpen

⁹² Ítélet 18. pontjának 4) bekezdése.

⁹³ Ítélet 72. pontja: *Az irányelv által követett fogyasztóvédelmi célnak megfelelően az ilyen kötelezettség ugyanis lehetővé teszi, hogy az ilyen reklám címzettjének módjában álljon arról meggyőződni, hogy helyesen tájékoztatták-e az általa elvégzendő mindennapi szükségleti cikkek vásárlása tekintetében.*

⁹⁴ Ítélet 73. pontja: *Az összehasonlítás elemeihez való ilyen hozzáférhetőség mindazonáltal nem jelenti azt, hogy a reklám személyesen eljáró címzettje számára bármely körülmények között ellenőrizhetőnek kell lennie az összehasonlított tulajdonságok hitelességének. Ebben a tekintetben elegendő, ha az ilyen ellenőrzést lehetővé tévő elemek a jelen ítélet 71. pontjában megfogalmazott feltételek között hozzáférhetőek az említett címzett számára olyan módon, hogy általában saját maga elvégezhesse a kívánt ellenőrzést, vagy kivételesen, ha egy ilyen ellenőrzés olyan szakértelmet igényel, amellyel ő maga nem rendelkezik, azt egy harmadik személlyel elvégeztethesse.*

értelmezze a reklámközlés tartalmát, az milyen adatra vonatkozik, és ennek miképpen lehet utánajárni, ha azt egy hatósági eljárásban ellenőriztetni akarja. Az képezheti értelmezés tárgyát, hogy ennek a kötelezettségnek miképpen kell eleget tenni, de jelen eljárásban az eljárás alá vont a reklám szlogenjén kívül semmit sem közölt a reklám címzettjeivel.

A tárgyilagosság követelményének nem teljesülése

- 153) A GVH joggyakorlata megállapította⁹⁵, hogy az összehasonlító reklám jogszerűségével kapcsolatos feltételek egymással szorosan összefüggenek, elhatárolásuk egyes esetekben nehézséget jelenthet. A kialakult joggyakorlat szerint azonban az ellenőrizhetőség követelménye valamiféle kézzelfoghatóságot, igazoltságot, igazolhatóságot is feltételez, és ugyanúgy a szubjektivitás és a megfoghatatlanság ellen hat, mint a tárgyilagosság általános követelménye. Nem lehet tárgyilagosságot az az összehasonlítás, amely nem ellenőrizhető.
- 154) Az eljárás alá vont jelen ügyben előadott álláspontja szerint – lásd 89) pont - a Tpvt. 10. § b) pontja alapján nem vonható le azon következtetés, hogy a tárgyilagosság teljesülésének alapfeltétele lenne a Tpvt. 10. § b) első négy feltételének, így az ellenőrizhetőség feltételének teljesülése. Az eljárás alá vont által is irányadónak tekintett közösségi joggyakorlatot megalapozó *Lidl Belgium* ügyben hozott ítélet 44. pontja azonban ebben a tekintetben egyértelműen fogalmaz – lásd a 100) pontot – és amelyet az ezen európai bírósági esetjog iránymutatását követő Vj/86/2015. *Unilever* döntés 69. pontja szó szerint átvesz és amely döntést az eljárás alá vont szintén irányadónak tekint. A joggyakorlat tehát a tárgyilagosság megállapíthatóságát összekapcsolja a négy feltétel együttes/konjunktív megvalósulásával, amelyből következően, ha bármelyik nem teljesül, az egyben a tárgyilagosság megvalósulását kizárja.
- 155) Az ellenőrizhetőség hiányán nem változtat az a körülmény, hogy egyébként a Vj/18/215. sz. eljárásban a GVH tudomására jutott adatok alapján (lásd a 65. ponthoz kapcsolt táblázatot) a Telekomnak nagy valószínűséggel mindkét versenytársához képest számottevően nagyobb számú aktív 4G ügyfele volt. A táblázat alapján ugyanakkor nem igazolható teljes bizonyossággal az állítás valóságtartalma, tekintettel arra, hogy a versenytársainak adatszolgáltatásai részben nem ugyanazon időszakra, részben pedig nem ugyanazon tartalommal kerültek benyújtásra.
- 156) Az eljáró versenytanács hangsúlyosan jegyzi meg, hogy az összehasonlító reklámok csak abban az esetben képesek erősíteni a vállalkozások közötti versenyt és szolgálni ezáltal a fogyasztók érdekeit is, ha az ilyen reklámok fogyasztók általi ellenőrizhetősége kellően biztosított. Nem tekinthető ilyennek az olyan összehasonlító reklám, amelynek valóságtartalma a fogyasztók általi ellenőrizhetősége egyáltalán nem lehetséges, még csak olyan mértékben sem, hogy tudhatnák, hogy a reklámozó milyen forrásból származó információkra alapozza az állítását és ha ezek közzététele objektív okok miatt korlátozott, akkor a fogyasztó mely hatóságtól tájékozódhat nehézség nélkül annak hitelességéről. Főszabályként nem tekinthető nehézség nélküli ellenőrzésnek egy olyan összehasonlító reklám, amelynek hitelessége csak egy bírósági perben vagy egy hatósági eljárásban

⁹⁵ Lásd a Vj/86/2015. sz. eljárásban hozott határozat 79. pontját.

ellenőrizhető. A jelen eljárásban érintett 4G mobilinternet szolgáltatásának piacán a 2015. évben jelentős és viszonylag gyors ütemű hálózatfejlesztések mentek végbe, amelyek a piac átrendeződését eredményezhették. Ilyen körülmények között különösen tisztességtelen olyan, a piaci versenyt befolyásolni képes összehasonlító reklámok közzététele, amelyek valóságtartalmát, hitelességét majd csak hosszabb idő múlva, akár évek elteltével lehet majd megállapítani, amikor azok már piacbefolyásoló hatásukat kifejtették.

- 157) Egy versenyelőny kommunikálhatóságával összefüggésben az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a jelen eljárásban vizsgált reklámállítás jogsértőként való minősítése nem jelenti azt, hogy az eljáró versenytanács általában megtiltani kívánná az ilyen és hasonló versenyelőnyök kommunikálását, még ha azok egyébiránt átmeneti jellegűek is lehetnek. Az összehasonlító reklám szabályainak betartása – más jogszabályok mellett – éppen azt a célt szolgálja, hogy az előnyben lévő vállalkozás ne tudja tisztességtelen módon kihasználni ezt az előnyt – versenytársai rovására. Ez a körülmény nyilvánvalóan nem a verseny gyengülését, hanem éppen ellenkezőleg, a tiszta verseny erősödését célozza, ezáltal további fogyasztói bizalom növekedést generál az összehasonlító reklámok tekintetében.
- 158) Az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a magyarországi mobil telekommunikációs piacon általában, ezen belül a mobilinternet piacon különösen fontos annak megakadályozása, hogy egy, a hálózat fogyasztók által fontosnak gondolt tulajdonsága tekintetében az ellenőrizhetőség minimális követelményét is figyelmen kívül hagyó összehasonlító reklám révén akár két évre is magához köthesse a fogyasztókat a – bizonyos tekintetben – piacvezető vállalkozás. Figyelemmel arra, hogy Magyarországon az internet penetráció az OECD országok közül az egyik legalacsonyabb⁹⁶, ugyanakkor a mobil tarifák a legmagasabbak között vannak⁹⁷, továbbá, hogy a piac kevés szereplős, egy, a tárgyilagosság valamely feltételét nem teljesítő összehasonlító reklám különösen hátrányosan befolyásolhatja a versenytársak versenyhelyzetét, ezáltal a mobilpiaci verseny intenzitását általában.⁹⁸

Az eljárás alá vont felelőssége

- 159) Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vontnak a jelen versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált termék értékesítéséből bevétele keletkezett, egyértelműen rögzíthető, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése az eljárás alá vont vállalkozásnak közvetlenül érdekében állt. Ezért a Tpvt. 10/C § (1) bekezdése alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlatért felelősséggel tartozik.

⁹⁶ <http://www.oecd.org/sti/broadband/broadband-statistics-update.htm>

⁹⁷ <https://www.strategyanalytics.com/access-services/networks/tariffs---mobile-and-fixed/broadband/oecd-mobile-broadband/about-telecom-pricing#.WFJPCLAZuDU>

⁹⁸ Az eljárás alá vont jelen eljárásban vizsgált összehasonlító reklámállításának a mobilpiaci versenyre gyakorolt hatásával ilyen formában az eljáró versenytanács már az új előzetes álláspontjában is foglalkozott, ezért nem helytálló az ennek hiányát kifogásoló, a 198. pontban leírt eljárás alá vonti kifogás.

Összegezés

- 160) Az eljáró versenytanács a fentiek alapján megállapította, hogy az eljárás alá vont a 2015. július 1. és augusztus 31. között „A Telekom 4G mobilinternetet választják a legtöbben. Bízd rá magad!” elnevezésű kampánya keretében közzétett kereskedelmi kommunikációi során nem ellenőrizhetően és ezért nem tárgyilagosan hasonlította össze saját és versenytársai 4G hálózatát és ezzel megsértette a Tpvt. 10. §-ának b) pontját.

X.

A szankció

- 161) A jogsértés Tpvt. 76. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján történő megállapításán túlmenően az eljáró versenytanács a magatartás súlyára és jellegére tekintettel bírságot szabott ki az eljárás alá vonttal szemben a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése alapján, a bírság összegét a Tpvt. 78. §-a (3) bekezdésének megfelelően meghatározva.
- 162) A bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 2/2015. számú közleménye (a továbbiakban: Bírságközlemény vagy közlemény) foglalja össze. A Bírságközlemény a Kúria megközelítését figyelembe véve kiemeli, hogy a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést elkövető vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz, s olyan összegű, amely az eljárás alá vontat és más vállalkozást hasonló magatartástól visszatart.
- 163) A Bírságközlemény 9. pontja szerint a versenyfelügyeleti eljárás során megállapított jogsértés miatt kiszabott, megfelelő mértékű bírság több jogpolitikai célt is szolgál. Egyrészt, konkrétan az adott vállalkozást, szükségszerűen pedig a többi piaci szereplőt is elrettenti a jövőbeli hasonló cselekményektől (speciális és generális prevenció), másrészt az eljárás alá vont vállalkozást bünteti múltbeli cselekménye miatt, harmadsorban megerősíti a jogkövető vállalkozásokat abban, hogy a tisztességes üzleti magatartás a helyénvaló.
- 164) A Bírságközlemény 10. pontja szerint, a fenti célokra is figyelemmel a kiszabandó bírság összegének a meghatározása alapvetően négy, egymást követő lépésben történik. A GVH először meghatározza a bírság kiinduló összegét, majd az adott ügyben figyelembeveendő, a jogsértés súlyát, hatását enyhítő és súlyosító körülmények mérlegelésével meghatározza a bírság alapösszegét. Ezt követően – amennyiben indokolt – az esetleges korrekciós tényezőkre tekintettel megváltoztatja az alapösszeget, végül figyelemmel van a bírság maximális összegére mint korlátra.
- 165) A Bírságközlemény 12. pontja szerint a bírság mértékének akár a jogsértéshez kapcsolódó költségekhez, akár a jogsértéssel érintett releváns árbevételhez történő kötése egyaránt alkalmas annak elérésére, hogy a jogsértő magatartásért arányos bírság kerüljön kiszabásra.
- 166) Az eljáró versenytanács a jelen ügyben a jogsértő kampányok, IV. fejezetben megadottak szerinti kommunikációs összegét (összesen: [üzleti titok],- Ft) tartotta alkalmasnak arra, hogy megfelelő viszonyítási alapot adjon a rendelkezésben leírt jogsértés

szankcionálásához, tekintettel arra, hogy a jogsértőnek talált kommunikáció ezeken a kommunikációs eszközön jelent meg.

- 167) A Bírságközlemény 25. pontja szerint a jogsérelem súlyát a bírság kiinduló összegének meghatározása még nem feltétlenül fejezi ki. Tekintettel kell lenni a jogsértés egyéb körülményeire, különösen a Tpt. 78. §-ában példálódzó módon felsorolt szempontokra, így például a fogyasztói érdekek sérelmének a körére, a jogsértés kiterjedtségére, hatásaira. Figyelembe kell venni továbbá a vállalkozás jogsértéshez való viszonyulását is. A GVH az eset összes körülményeit mérlegelve dönt az alapösszeg meghatározása során a kiinduló összeg felfelé vagy lefelé történő módosításáról, biztosítva azt, hogy valamely körülményt kétszeresen ne vegyen figyelembe, akár a vállalkozás terhére, akár előnyére válna is az.
- 168) Jelen eljárásban az eljáró versenytanács az alábbi súlyosbító tényezőket vette figyelembe:
- kiemelt súlyosbító tényezőként azt, hogy a magatartás olyan áruval (4G szolgáltatás) volt kapcsolatos, amely még nem volt ismert a fogyasztók széles körében, újszerű és összetett jellege miatt jelentős az információs aszimmetria és ezért viszonylag csekélyek a piaci tapasztalatok a fogyasztók részéről (Bírságközlemény 35. pont);
 - közepes súllyal a magatartás felróhatóságát (Közlemény 42. pont).
- 169) Az eljáró versenytanács enyhítő körülményt nem azonosított.
- 170) A bírság kiinduló összege, valamint a fentebb felsorolt súlyosító körülmények alapján az eljáró versenytanács 35.000.000, azaz harmincötmillió forint bírságot állapított meg.
- 171) Az eljáró versenytanács szerint jelen eljárásban a bírság fentiek szerint számított alapösszege az előző pont szerinti korrekció útján kellő elrettentő erőt képvisel az ügy összes körülményeire, a generális és speciális prevenciók célra is figyelemmel, ezért a Bírságközlemény 61. és 62. pontjai szerint további korrekcióra nem volt szükség.
- 172) A Bírságközlemény 69. pontja szerint a bírság megállapításának utolsó lépéseként tekintettel kell lenni a Tpt. által meghatározott felső határra, amely szerint a bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve ha az egy vállalkozáscsoport tagja, azon – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A Tpt. 78. §-ának (2) bekezdése értelmében bírság legmagasabb összegének meghatározásakor a nettó árbevételt a határozat meghozatalát megelőző üzleti évre vonatkozó éves beszámoló vagy egyszerűsített éves beszámoló alapján kell meghatározni. Erre tekintettel az eljáró versenytanács rendelkezésére álló információk szerint a bírság maximális értékét az eljárás alá vont 2015. évi nettó árbevételének 10%-a alapján kell meghatározni. A fentiek szerint kiszabni szándékozott bírság összege nem éri el az így számított törvényileg rögzített bírságmaximumot.

XI.

Egyéb kérdések

- 173) A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A Polgári

perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. §-ának (2a) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig az eljáró versenytanács nem foganatosítja.

- 174) Az eljárás alá vont részletfizetési kérelmet nem terjesztett elő. A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács a részletfizetési kedvezményről nem rendelkezett.
- 175) A bíráságnak a GVH 10032000-01037557-00000000 számú bíráságbevételei számlája javára történő befizetések a közlemény rovatban feltüntetendő
- az eljárás alá vont neve,
 - versenyfelügyeleti eljárás száma,
 - a befizetés jogcíme (bírság).
- 176) A Ket. 140. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.
- 177) A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékot köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.
- 178) A bíróság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a GVH megindítja a határozat végrehajtását. Az eljáró versenytanács tájékoztatja a kötelezetteket, hogy a Tpv. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a GVH által kiszabott, teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság (valamint a meg nem fizetett bírság után felszámítandó és meg nem fizetett késedelmi pótlék) behajtása iránt az állami adóhatóság intézkedik.
- 179) A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 82. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2017. február 23.

Dr. Bara Zoltán sk.
előadó versenytanácsstag

dr. Szoboszlai Izabella s.k.
versenytanácsstag

Dudra Attila s.k.
versenytanácsstag